

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО»

**Збірник завдань
з курсу «Пізнаємо природу»
для здобувачів освіти 5 класу
(до модельної програми автора
Тетяни Коршевніук
за стандартами НУШ)**

Методичний посібник

*Друкується за рішенням науково-методичної ради
комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»
(від 11.04.2023 року, протокол №2)*

Кропивницький
2023

Гореленко І.Л. Збірник завдань з курсу «Пізнаємо природу» для здобувачів освіти 5 класу до модельної програми автора Тетяни Коршевніук за стандартами НУШ: методичний посібник / Під ред. Л.М. Хлань. Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2023. 69 с.

У посібнику представлений досвід роботи вчителя географії Первозванівського ліцею Первозванівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області Гореленко Інни Леонідівни з проблеми «Формування ключових компетентностей учнів шляхом впровадження елементів сучасних освітніх технологій».

Видання містить дієві вправи, дослідницькі проекти, практичні завдання; рекомендує сучасні форми роботи з учнями в процесі вивчення курсу «Пізнаємо природу». У посібнику приділено увагу розвитку вмінь працювати з інформацією природничого змісту. З цією метою пропонуються такі прийоми: постановка запитань до текстів природничого змісту і пошук відповідей на них, таблична систематизація матеріалу, пошукова робота із зображеннями, інтернет-джерелами, дослідження за допомогою онлайн-сервісів тощо.

Посібник стане у нагоді при підготовці та проведенні уроків курсу «Пізнаємо природу» в 5 класі за стандартами Нової української школи. Цікаві педагогічні знахідки допоможуть вчителю у формуванні компетентностей здобувачів освіти, яких вимагає сучасне життя.

Рецензенти:

Федірко Ж.В. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методики середньої освіти комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»;

Маслова Н.М. – кандидат географічних наук, доцент кафедри природничих наук та методик їхнього навчання Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Відповідальний за випуск – Віталій ДМИТРУК

ЗМІСТ

Передмова.....	5
ТЕМА 1. ВЧИМОСЯ ДОСЛІДЖУВАТИ ПРИРОДУ.....	6
Цінність природи і знань про неї. Джерела знань про природу.....	6
Природа: складники і методи дослідження. Інструменти природодослідника.....	7
Шлях наукового пізнання природи. Дослідники природи.....	8
Вибір методу дослідження природи. Визначення його етапів.	
Правила безпеки життєдіяльності під час досліджень природи.....	9
ТЕМА 2. ДОСЛІДЖУЄМО ТІЛА, РЕЧОВИНИ, ЯВИЩА.....	10
Тіла природні й рукотворні, живої і неживої природи.	
Фізичні характеристики тіла, їхнє вимірювання.....	10
Дослідження фізичних властивостей речовин.....	11
Уявлення про будову речовини. Твердий, рідкий і газуватий стан речовин.....	12
Дифузія у природі, побуті, техніці. Чисті речовини і суміші.	
Поширення речовин у природі та використання їх людиною.....	13
Безпечне поводження з речовинами.....	14
Різноманітність явищ. Механічні явища. Рух. Види руху.....	15
Шлях, час, швидкість руху.....	16
Залежність руху від різних чинників.....	17
Поняття сили та енергії. Сила тертя і рух тіл.....	18
Ознайомлення з простими механізмами.....	19
Теплові явища.....	20
Звукові явища. Звук. Голос. Слух.....	21
Світлові явища. Світло і зір. Способи орієнтування на місцевості за Сонцем.....	22
ТЕМА 3. ДІЗНАЄМОСЯ ПРО ЗЕМЛЮ І ВСЕСВІТ	
Будова земної кулі і методи її вивчення.....	23
Зовнішні оболонки Землі. Гідросфера.....	24
Атмосфера, її склад, зміни. Властивості повітря.....	25
Погода і спостереження за нею.....	26
Літосфера. Земна поверхня: склад, будова, зміни.	
Гірські породи, їх вік і різноманітність.....	27
Форми і чинники формування рельєфу.....	28
Способи зображення земної поверхні. Материки на глобусі і карті.....	29
Безпечні і небезпечні природні явища в гідросфері, атмосфері, літосфері.	
Поведінка людини в умовах природних загроз.....	30
Розвиток уявлень людини про Землю, Сонце, Місяць.	
Місце Землі у Сонячній системі.....	31
Рухи Землі та їхні наслідки. Народний календар.....	32
Сонце і Місяць : характеристики, дослідження, вплив на Землю.	
Сонце і здоров'я людини.....	33
ТЕМА 4. ВИВЧАЄМО ЖИВУ ПРИРОДУ ЗЕМЛІ.....	34
Тіла живої природи та їхні властивості. Як людина здобуває знання про організми.....	34
Поняття клітини.....	35
Багатоклітинні організми: тварини, рослини, гриби.....	36
Поживні речовини, вода, повітря, світло, тепло в житті організмів.....	37
Процеси життєдіяльності рослин. Зв'язки між органами рослини.....	38
Процеси життєдіяльності тварин. Зв'язки між органами в організмі тварини.....	39
Опора і рух у рослин.....	40
Опора і рух у тварин.....	41
Життя грибів. Їстівні й отруйні гриби.....	42
Середовище існування організмів. Чинники середовища.....	43

Наземно-повітряне середовище.....	44
Водне та ґрунтове середовище.....	45
Рослини, тварини і гриби рідного краю. Українські народні традиції шанобливого ставлення до живої природи.....	46
ТЕМА 5. ПІЗНАЄМО ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ У ЙОГО СЕРЕДОВИЩІ ІСНУВАННЯ.....	47
Організм людини як тіло живої природи. Клітина - найменша частинка організму людини.	
Частини тіла, органи та їхні функції.....	47
Їжа і харчування.....	48
Повітря і дихання.....	49
Захист органів дихання від небезпечних впливів довкілля. Турбота про чисте повітря.....	50
Серце і кровообіг. Тренування серця.....	51
Функції шкіри. Гігієна шкіри та одягу.....	52
Опора тіла і рух.....	53
Скелет, м'язи, постава.....	54
Розвиток і зміцнення опорно-рухової системи.....	55
Навколишнє середовище - джерело життєво важливих для людини ресурсів.	
Прийняття людини до навколишнього середовища.....	56
Здоров'я. Здоровий спосіб життя. Вода як чинник здоров'я. Питна вода.....	57
Безпечна поведінка на водоймах. Особиста і побутова гігієна.....	58
Корисні і шкідливі звички. Наслідки забруднення довкілля для здоров'я.....	59
ТЕМА 6. ВЧИМОСЯ У ПРИРОДИ І ДБАЄМО ПРО ЇЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ.....	60
Ставлення людини до природи. Природні й рукотворні об'єкти - компоненти життєвого середовища людини.....	61
Використання природничо-наукових знань у повсякденному житті, мистецтві, створенні нових матеріалів, техніки, технологій.....	62
Винаходи і вироби, що підказала природа.....	63
Людина - частина природи. Вплив діяльності людини на довкілля.....	64
Дослідження властивостей матеріалів, які використовує людина, визначення їх безпеки/небезпеки для довкілля.....	65
Поняття екології, екологічних проблем.....	66
Складання каталогу місцевих видів, які знаходяться під загрозою зникнення.....	67
Екозвички.....	68

Передмова

Новітнє суспільство висуває нові вимоги до освіти, однією із яких є підготовка людей, спроможних приймати критичні рішення, знаходити спосіб спілкування в новому оточенні, які достатньо ефективно встановлюють нові стосунки у швидко змінюваній реальності. Активність, самостійність, творчість, здатність адаптуватися до стрімких змін – ці риси особистості стають найважливішими на сучасному етапі історичного розвитку, а їх формування потребує реалізації нових підходів до процесу навчання.

В освітньому процесі набувають актуальності методи, використання яких сприятиме організації активних видів навчальної діяльності та співпраці з його учасниками. В умовах реалізації концепції «Нова українська школа» пріоритетними технологіями навчання є ті, що спонукатимуть до формування критичного мислення учнів, умінь аналізувати різні види інформації, її інтерпретувати, узагальнювати, презентувати і відстоювати власну думку та позицію, розв'язувати проблемні ситуації.

Природнича освітня галузь є однією з дев'яти галузей, що визначені Державним стандартом базової середньої освіти. На адаптаційному етапі (5-6 класи) природнича освітня галузь реалізується за допомогою запровадження курсів, що інтегрують знання учнів з біології, географії, хімії, фізики, астрономії та екології: «Пізнаємо природу», «Природничі науки», «Довкілля». Актуально, починаючи з 5-го класу, за допомогою змісту навчального матеріалу інтегрованих курсів та активних видів діяльності стимулювати зацікавленість в учнів науковими знаннями, оскільки в цей період часу у них активно формується схильність до навчальних предметів.

Саме над реалізацією цих завдань працюють творчі, креативні вчителі природничої освітньої галузі Кіровоградщини.

У посібнику представлений досвід роботи вчителя географії Первозванівського ліцею Первозванівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області Гореленко Інни Леонідівни з проблеми «Формування ключових компетентностей учнів шляхом впровадження елементів сучасних освітніх технологій», яка викладає інтегрований курс «Пізнаємо природу» в 5 класі за модельною програмою Тетяни Коршевніук.

Пропонується вашій увазі багато сучасних, креативних, цікавих інтерактивних та ігрових прийомів роботи, вправ, завдань, практичних робіт, проєктів, що дадуть змогу Вам у співпраці з учнями створювати незабутні уроки.

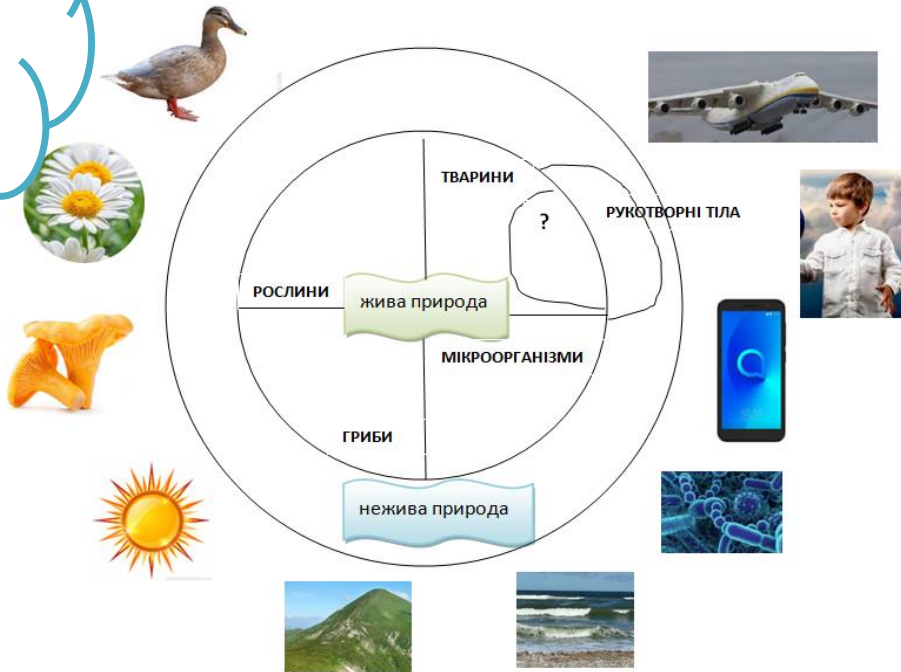
ТЕМА 1. ВЧИМОСЯ ДОСЛІДЖУВАТИ ПРИРОДУ

Цінність природи і знань про неї. Джерела знань про природу.

1

Розглянь малюнки. Стрілками покажи, до якої частини природи належить кожне з цих тіл.

Скориставшись QR-кодом, виконай вправу, запиши визначення термінів

Ознайомлення з джерелами інформації природничого змісту.

Ознайомся із запропонованими довідковими виданнями про природу.

Склади характеристику довідкових видань, заповни таблицю.

	Назва видання	Яку інформацію містить	Кому адресовано
1			
2			
3			

Оціни свою роботу

&

Природа: складники і методи дослідження. Інструменти природодослідника

1

З'єднай прилади з відповідним описом їх призначення. Вкажи одиниці вимірювання

вимірювання розмірів

визначення об'єму рідини

вимірювання часу

зображення фізичних тіл та їх стану

зважування

дослідження малих тіл

дослідження небесних тіл

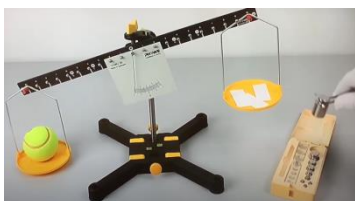

вимірювання температури

2

Допоможи визначити методи дослідження природи:

Вправа на закріплення

ПОМІРКУЙ !

Чому сучасні гаджети можна вважати вимірювальним обладнанням?

Оціни свою роботу

☐

Мені все вдалося!

☐

Я працюю добре!

☐

Я можу працювати краще!

☐

Мені потрібна допомога!

Шлях наукового пізнання природи. Дослідники природи.

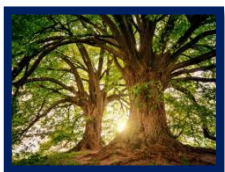
1

Скориставшись додатковими джерелами,
підготуй інформацію про досягнення
одного з природодослідників/дослідниць.

2

Доповни схему «Природничі науки», визнач за зображенням назву науки,
напиши, що вона вивчає:

ПРИРОДНИЧІ
НАУКИ

ПОМІРКУЙ ! Навіщо пізнавати світ?

Оціни свою
роботу

☐ Мені все вдалося!

☐ Я працюю добре!

☐ Я можу працювати краще!

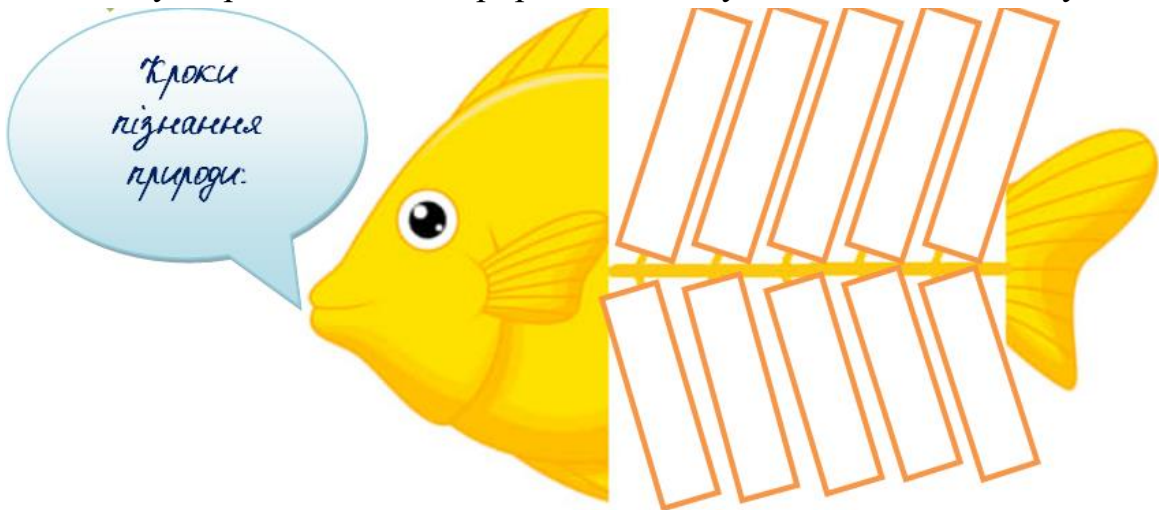
☐ Мені потрібна допомога!

Вибір методу дослідження природи. Визначення його етапів. Правила безпеки життєдіяльності під час досліджень природи

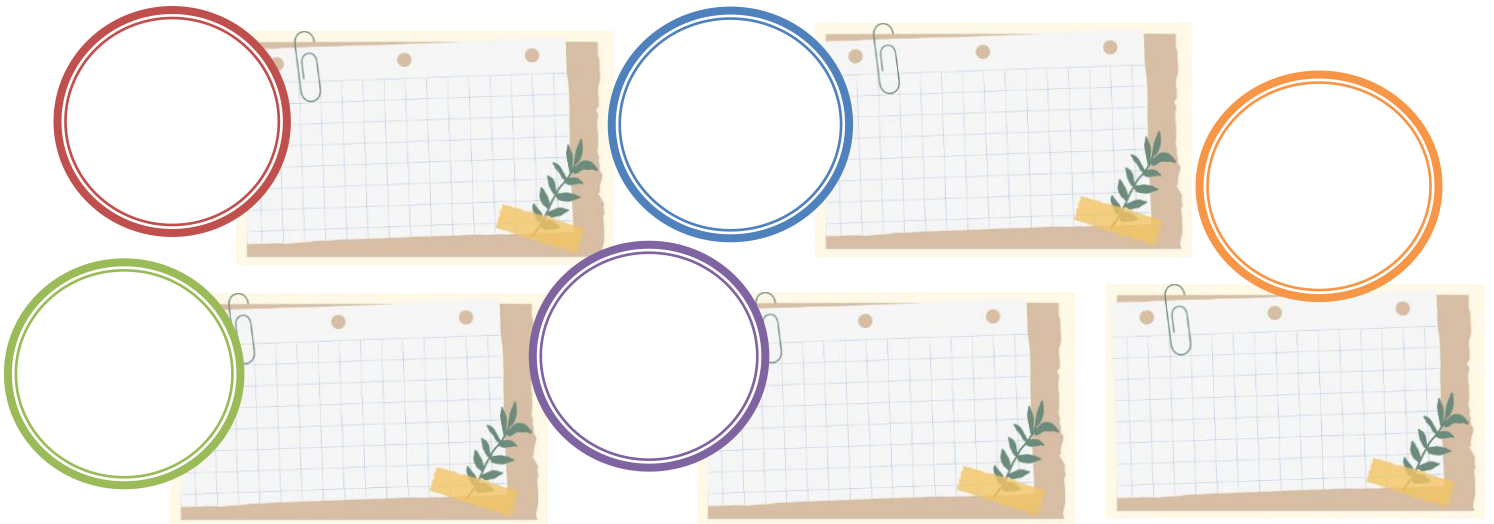
Склади схему «Кроки пізнання природи», сплануй свої дії на кожному етапі:

1

2

Запропонуй правила, яких потрібно дотримуватись під час проведення дослідження, придумай відповідний знак(малюнок) до кожного правила.

Досліди, які природні тіла потонуть у воді, а які – ні.
Результати спостережень запиши у таблицю.

	Природне тіло	Результати спостережень
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		

Тіла природні й рукотворні, живої і неживої природи.

Фізичні характеристики тіла, їхнє вимірювання.

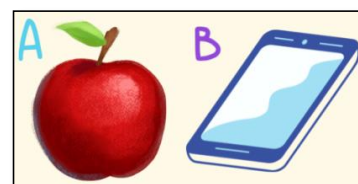
1

Розглянь малюнок. Запиши по три приклади тіл: природних, рукотворних, живої та неживої природи.

2

описати запропоновані тіла. Результати досліджень
форми у вигляді таблиці.

	Назва тіла	Характеристики тіл				
1						
2						

3

Розглянь хмаринку слів. Запиши визначення понять: тіло, речовина.

Чого більше: тіл чи речовин. Обґрунтуй.

Оціни свою роботу

☐	Мені все вдалося!
☐	Я працюю добре!
☐	Я можу працювати краще!
☐	Мені потрібна допомога!

Дослідження фізичних властивостей речовин

1

Доповни схему:

2

Склади перелік тіл, які можна виготовити із запропонованих речовин.

Plastic

Скло

Al
Aluminium

Запиши, що таке матеріали:

3

Здійсни дослідження запропонованих тіл та речовин. Результати запиши у таблицю.

Тіла, речовини	Фізичні властивості					
	Колір	Запах	Блиск	Прозорість	Притягування до магніту	Розчинність у воді
Скріпка						
Цвях						

Оціни свою роботу

☐ Мені все вдалося!

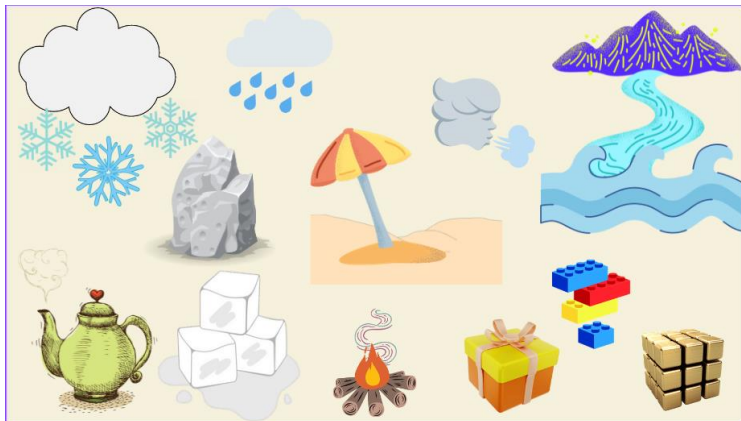
☐ Я працюю добре!

☐ Я можу працювати краще!

☐ Мені потрібна допомога!

Уявлення про будову речовини. Твердий, рідкий і газуватий стан речовин.

1 Розглянь уважно зображення. Запропонуй і використай якомога більше ознак для об'єднання тіл у різні групи.

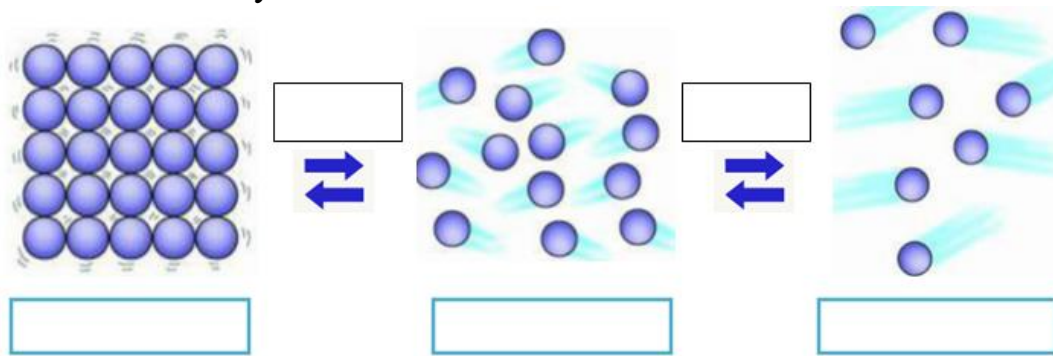

2 Розставте літери в правильне положення, щоб правильно прочитати терміни. Запишіть їх визначення.

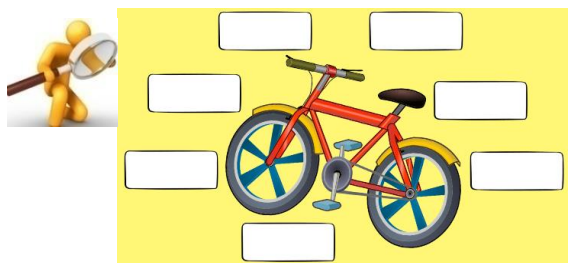
Л Е К А М О У Л

О А М Т

3 Напишіть, у якому стані перебуває вода відповідно до схеми розташування її молекул. Допишіть значення температури, з якими пов'язані переходи з одного стану в інший.

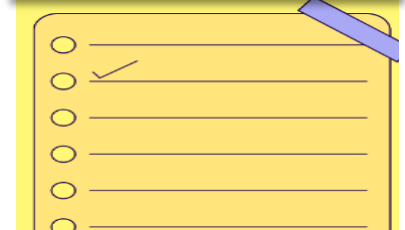
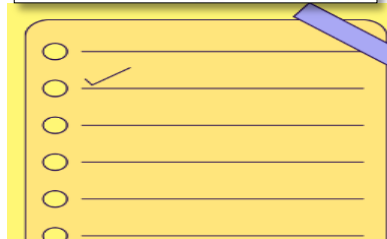
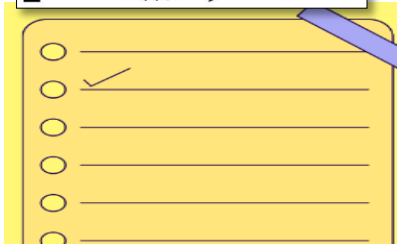

Оціни свою роботу

Запиши, які матеріали необхідні для виготовлення велосипеда.

► Розгадай ребуси та запиши визначення понять:

Наведи приклади:

у побуті

Оціни свою роботу

☐	Мені все вдалося!
☐	Я працюю добре!
☐	Я можу працювати краще!
☐	Мені потрібна допомога!

Безпечне поводження з речовинами

1

Юрко запропонував правила безпечного поводження з речовинами. Прочитай уважно ці правила, можливо, потрібно щось змінити?

- ☐ 1. Під час роботи одягайте спеціальний халат, гумові рукавички.
- ☐ 2. Обов'язково потрібно скуштувати та понюхати речовини, з якими працюєте.
- ☐ 3. Слід обережно поводитись з відкритим вогнем та гарячими предметами.
- ☐ 4. Для дослідження можна використати несправне обладнання.
- ☐ 5. Посуд для експериментів можна використати і для інших потреб.
- ☐ 6. Можна зливати та змішувати різні реактиви.
- ☐ 7. Після виконання роботи обов'язково мийте руки.

2

Методи розділення сумішей

Як можна розділити наступні суміші:

1

вода

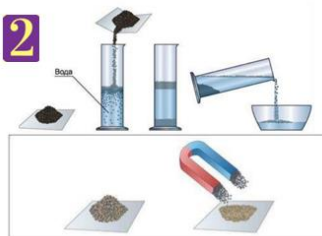

пісок

Суміш води та піску

2

Суміш залізних та дерев'яних ошукрок

4

Суміш кави та води

3

Суміш води та кухонної солі

3

ЗМОДЕЛЮЙ ЗАБРУДНЕННЯ ВОДИ У ВОДОЙМІ. ДЛЯ ЦЬОГО У СКЛЯНКУ, НАПОВНЕНУ НАПОЛОВИНУ ВОДОЮ, ДОДАЙ КУХОННУ СІЛЬ (ПОЛОВИНУ ЧАЙНОЇ ЛОЖКИ) І КРУПУ (СТОЛОВУ ЛОЖКУ). ЗАПРОПОНУЙ СПОСІБ ОЧИЩЕННЯ ВОДИ Й ПЕРЕВІР ЙОГО ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНО.

Оціни свою роботу

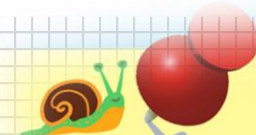
- ☐ Мені все вдалося!
- ☐ Я працюю добре!
- ☐ Я можу працювати краще!
- ☐ Мені потрібна допомога!

1

[illegible]

В Арктиці живе кит –
косатка. Швидкість
цих тварин 60 км/год.
За скільки годин
косатка подолає
відстань у 240 км, 180
км?

**РАВЛИКИ САМІ ПОВІЛЬНІ
ТВАРИНИ НА ЗЕМЛІ.
ШВИДКІСТЬ ЦИХ ІСТОТ
СТАНОВИТЬ 48 М/ГОД.
СКІЛЬКИ МЕТРІВ ПОДОЛАЄ
РАВЛИК ЗА 20 ХВ, ЯКЩО
ЙОГО ШВИДКІСТЬ
ЗМЕНШИТЬСЯ НА 6 М/ГОД?**

Оціни свою роботу

☐	Мені все вдалося!
☐	Я працюю добре!
☐	Я можу працювати краще!
☐	Мені потрібна допомога!

&

1

Запропонуй
характеристики
механічного
руху футболістів.
Як можна їх
визначити?

Шлях, час, швидкість руху.

2

Вимірювання характеристик власного механічного руху.

Мета: з'ясувати швидкість власного руху.

Знадобляться: прилади для вимірювання часу
і довжини.

Послідовність виконання:

1. Позначити місце, з якого розпочинатимеш рухатись. Одночасно з початком руху увімкнути прилад для вимірювання часу.
2. Звичайною ходою зробити 50 кроків.
3. По завершенні ходи зафіксувати показники приладу для вимірювання часу.
4. Позначити кінець щойно пройденого шляху.
5. Виміряти його в метрах.
6. Записати результати вимірювання.
7. Обчислити швидкість руху.

Спосіб руху	Шлях, м	Час, с	Швидкість руху, м/с
Хода			
Біг			

Оціни свою роботу

Залежність руху від різних чинників

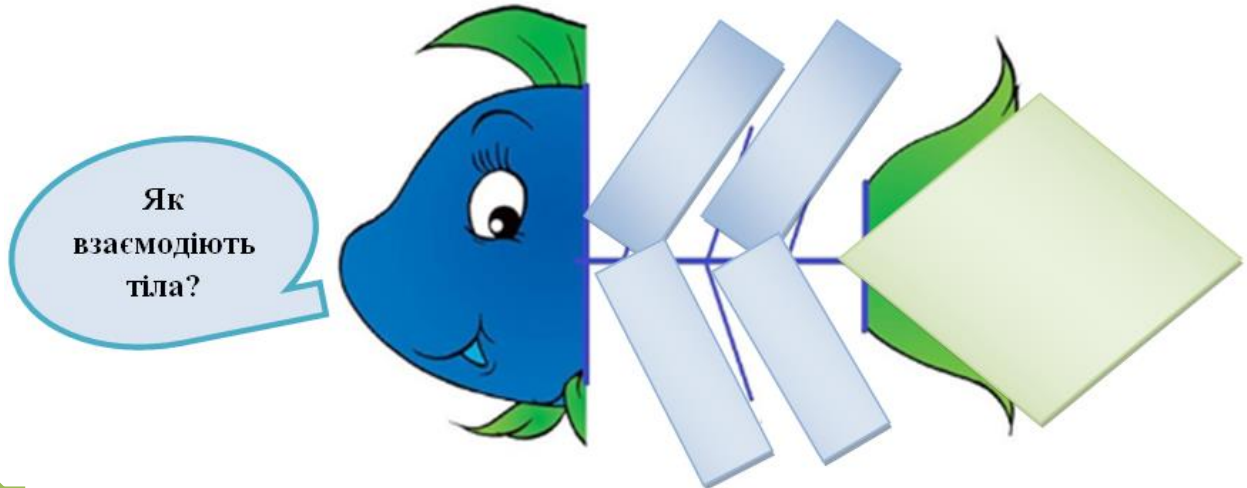
1

Розглянь уважно малюнки. Поміркуй, чому із засніженої гірки з'їхати легше?

2

Попрацюй із схемою. Подумай, що впливає на взаємодію тіл? Чому одні тіла рухаються швидше, а інші - повільніше?

3

Як рухаються тіла у повітрі і воді?

Чому він не падає?

МЕТА ЕКСПЕРИМЕНТУ:

Показати, як швидкість повітря впливає на політ літака.

МАТЕРІАЛИ: маленька лійка, м'ячик для настільного тенісу.

ХІД ЕКСПЕРИМЕНТУ:

- Переверніть лійку широкою частиною вниз.
- Вкладіть м'ячик у лійку і підтримуйте його пальцем.
- Дуйте у вузький кінець лійки.
- Перестаньте підтримувати пальцем м'ячик, але продовжуйте дуети.

РЕЗУЛЬТАТ: _____

ПОЯСНЕННЯ: _____

Пухирці-рятівники

МЕТА ЕКСПЕРИМЕНТУ:

Дізнатись, як можна змінити плавучість предмета.

МАТЕРІАЛИ: склянка, газована вода, пластилін.

ХІД ЕКСПЕРИМЕНТУ:

- На три чверті наповніть склянку газованою водою і відразу ж киньте туди п'ять маленьких шматочків пластиліну (всі відразу). Шматочки повинні бути величиною з рисові зернятка.

- Почекайте трохи і поспостерігайте

РЕЗУЛЬТАТ: _____

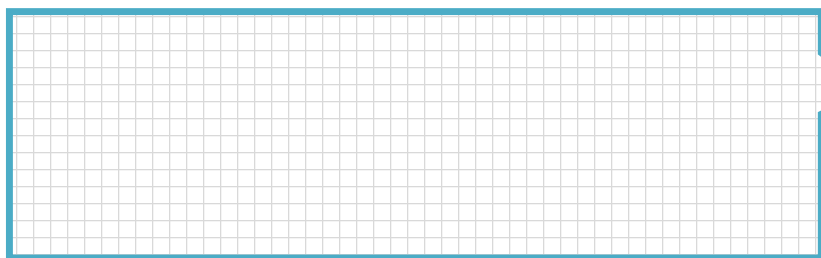
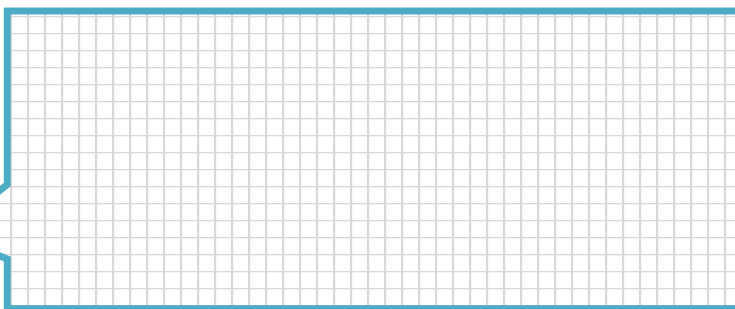
ПОЯСНЕННЯ: _____

Поняття сили та енергії. Сила тертя і рух тіл.

1

Розглянь уважно хмаринки слів, спробуй прочитати визначення понять: сила тяжіння та сила тертя. Запиши.

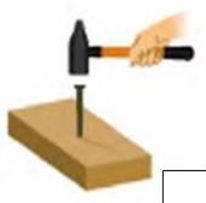
2

Доповни схему «Способи впливу на силу тертя».
Доповни схему стрілками.

3

На яких малюнках під впливом сили відбувається рух тіл, а на яких – зміна форми тіла (познач літерами «з»- зміна та «р»- рух).

Оціни свою роботу

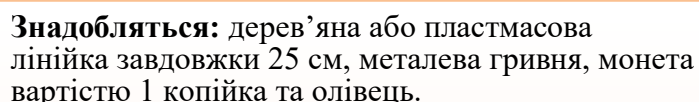
Розглянь уважно малюнок. Запиши, які прості механізми використовували люди при будівництві пірамід.

Доповни таблицю. Запиши назви простих механізмів, які зображено на малюнках, запиши, де можна їх використати у повсякденному житті.

Простий механізм	Назва	Використання
		
		
		
		
		
		

Дослідіть, як монета вартістю 1 копійка може підняти металеву гривню.

Дія 1. Покладіть лінійку на олівець так, щоб вона торкалася до нього під позначкою 8 см.

Дія 2. Металеву гривню покладіть на лінійку біля позначки 0 см.

Дія 3. Покладіть монету вартістю 1 копійка біля позначки 15 см. Чи піднялась гривня?

Дія 4. Повторіть дослід, але при цьому монету вартістю 1 копійка покладіть на лінійку біля позначки 25 см. Чи вдалося підняти металеву гривню?

Зробіть висновок, як довжина важеля допомагає отримати виграш у силі.

Звукові явища. Звук.Голос.Слух.

1

Наведи порядок – розмісти у правильному порядку слова, запиши визначення понять. _____

явища звуку – і, явища поширення
з виникненням пов'язані Звукові.

коливання – повітрі у Звук тілах
твердих, це, частинок рідинах.

2

1

Напиши **одне** звукове
явише

2

Напиши **два** штучних джерела звуку

3

Напиши **три** природні джерела звуку

3

Установи відповідність між колонками.

Як потрібно дбати про свій слух?

Правильно

Неправильно

У рідко посадженому лісі звук поширюється погано.

Вуха - своєрідний хвилевловлювальний апарат.

Людина здатна
сприймати
всі звуки.

Швидкість поширення звуку у воді більша ніж в повітрі.

Оціни свою роботу

4

Дослідіть, як можна посилити сприйняття звуку.

Спробуй виготовити із ватману саморобний рупор і перевірити його дію. Запиши результати дослідження.

7

Мені все вдалося!

--	--

Я працюю добре!

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	
25	
26	
27	
28	
29	
30	
31	
32	
33	
34	
35	
36	
37	
38	
39	
40	
41	
42	
43	
44	
45	
46	
47	
48	
49	
50	
51	
52	
53	
54	
55	
56	
57	
58	
59	
60	
61	
62	
63	
64	
65	
66	
67	
68	
69	
70	
71	
72	
73	
74	
75	
76	
77	
78	
79	
80	
81	
82	
83	
84	
85	
86	
87	
88	
89	
90	
91	
92	
93	
94	
95	
96	
97	
98	
99	
100	

Я можу працювати краще!

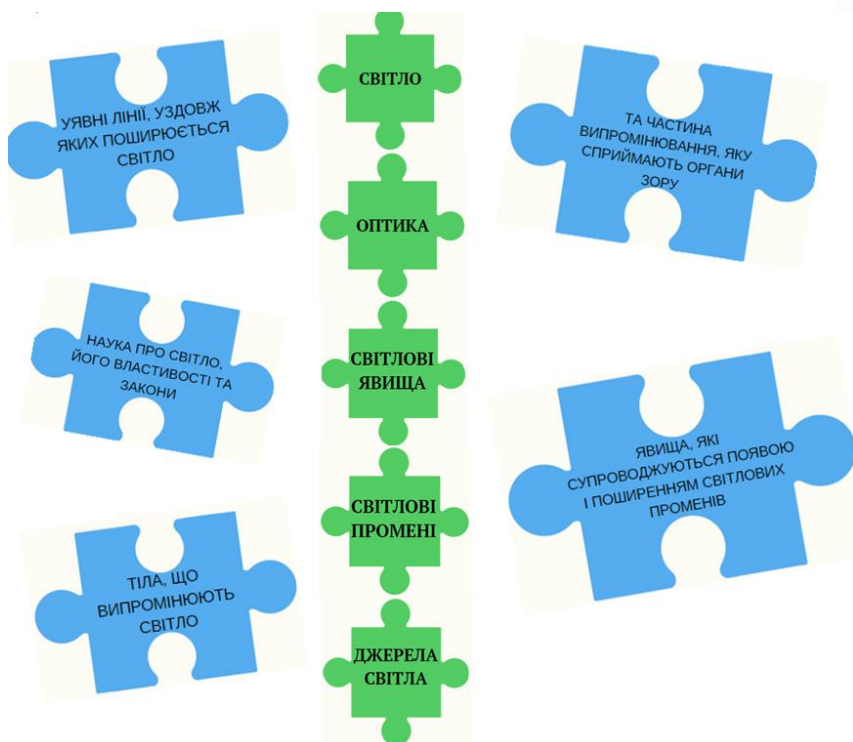
--	--

Мені потрібна допомога!

Світлові явища. Світло і зір. Способи орієнтування на місцевості за Сонцем.

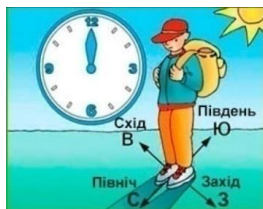
- 1 Установи відповідність між термінами та їх визначеннями. Наведи приклади природних та штучних джерел світла.

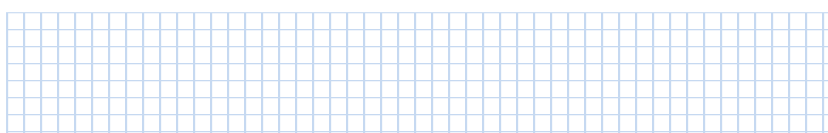
- 2 Чи може світло нашкодити зору? Склади пам'ятку «Як захистити зір?»

- 3 Вислови припущення, як на небі утворюється веселка. Чому її можна спостерігати лише після дощу?

Світло допомагає людині орієнтуватись у просторі. За допомогою малюнка визнач, як можна зорієнтуватись у просторі?

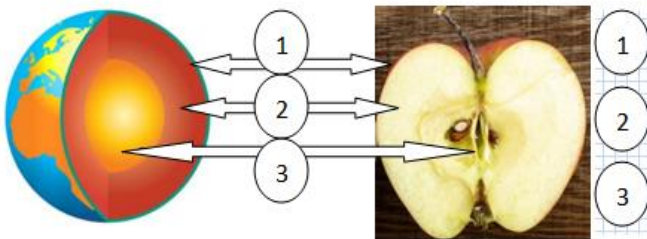

ТЕМА 3. ДІЗНАЄМОСЯ ПРО ЗЕМЛЮ І ВСЕСВІТ

Будова земної кулі і методи її вивчення.

Коли учні розрізали яблуко навпіл, то помітили, що за внутрішньою будовою воно нагадує Землю. Познач ці частини на малюнку.

1

2

Розглянь хмаринку слів. Знайди та запиши короткі характеристики частин будови земної кулі.

3

Яку інформацію отримують науковці, використовуючи різні методи досліджень земної кулі? Доповни схему підписами та короткою інформацією.

Метод

Метод

Метод

Оціни свою роботу

☐

Мені все вдалося!

☐

Я працюю добре!

☐

Я можу працювати краще!

☐

Мені потрібна допомога!

Зовнішні оболонки Землі. Гідросфера.

1

Визначте, до якої групи відноситься кожен з елементів:

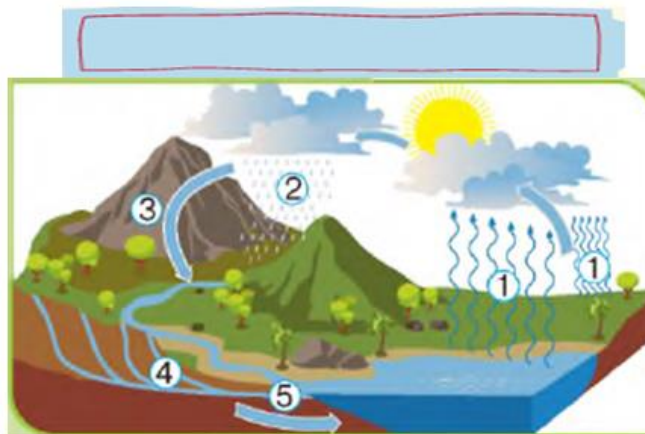
	Літосфера	Гідросфера	Атмосфера	Біосфера		Літосфера	Гідросфера	Атмосфера	Біосфера
	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐

2

Доповни малюнок:

1. Напиши назву процесу, який зображено на малюнку.
2. Зроби відповідні позначення.

- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐

3. Які фізичні явища супроводжують цей процес? _____

Оціни свою роботу

☐ Мені все вдалося!

☐ Я працюю добре!

☐ Я можу працювати краще!

☐ Мені потрібна допомога!

Атмосфера, її склад, зміни. Властивості повітря.

1

Розглянь хмаринку слів. Установи відповідність між шарами атмосфери та їх характеристиками.

Хмаринка слів (Word Cloud) включає такі терміни: атмосфера, тропосфера, стратосфера, мезосфера, термосфера, газоподібна оболонка, розташовується озоновий шар, різке підвищення температури, формується погода, значне зниження температури, розташовується газоподібний шар, флуїдується повітря.

Пусті рамки для відповідностей:

- Тропосфера
- Стратосфера
- Мезосфера
- Термосфера

2

Розглянь малюнки, напиши, які властивості повітря вони демонструють.

Властивості повітря

Пусті рамки для відповідностей:

-
-
-
-
-

3

Розглянь малюнок. Дай відповіді на питання.

Яке явище зображено на малюнку?

Чим супроводжується дане явище?

Які необхідні умови утворення цього явища?

Оціни свою роботу

Мені все вдалося!

Я працюю добре!

Я можу працювати краще!

Мені потрібна допомога!

Погода і спостереження за нею.

1

Обведи відповіді, що містяться в сітці літер. Дізнайся, які метеорологічні прилади використовують для вимірювання показників погоди.

А	Г	Р	Н	М	Р	А	Б	Р	М
Р	Р	О	Е	Г	П	М	Г	І	О
І	О	Н	Г	Р	Е	А	Т	І	О
Б	О	П	А	Д	О	М	І	Р	І
Н	Т	Е	Р	М	О	М	Е	Т	Р
Г	П	А	Е	Г	Н	М	Г	О	І
А	Г	І	Г	Р	О	М	Е	Т	Р
О	А	Н	Е	М	О	М	Е	Т	Р
І	Б	А	Р	О	М	Е	Т	Р	Р
Н	О	А	Г	Р	А	П	М	Д	М

Визначення швидкості руху
повітря -

Вимірювання температури
повітря -

Визначення кількості
опадів -

Вимірювання атмосферного
тиску -

Вимірювання
вологості -
.....

2

Наведи порядок! Розтав у правильному порядку слова та прочитай визначення понять. Запиши вірну відповідь.

стан в атмосфері конкретний нижнього час

Погодою в називають певному місці шару

це Прогноз — стану погоди майбутнього

її обґрунтоване науково передбачення

.....
.....
.....

.....
.....
.....

3

Користуючись планом, зробіть опис погоди сьогоднішнього дня. Для опису використовуйте також умовні позначення природних явищ.

Дата:

Температура повітря:

Атмосферний тиск:

Вологість повітря:

Опади:

Хмарність:

Вітер:

Оціни свою
роботу

☐

Мені все вдалося!

☐

Я працюю добре!

☐

Я можу працювати краще!

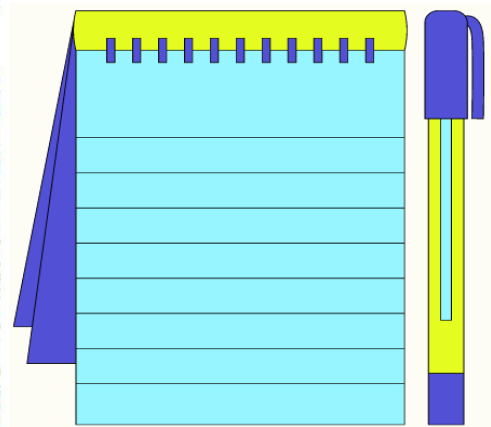
☐

Мені потрібна допомога!

1

Землі літосферних плит зрухаються і утворюються оболонки як із тверда

2

запропонованої схеми?

3

Гірські породи

**Запиши, у чому
відмінність між
мінералами та
гірськими породами**

Оціни свою роботу

4

1. HA3BA

2. АГРЕГАТНИЙ СТАН

3. КОЛІР

4. МІСЦЕ ПОКЛАДІВ В УКРАЇНІ

5.3 ЯКОЮ МЕТОЮ ВИДОБУВАЮТЬ

Мені все вдалося!

Я працюю добре!

8. **ПОСЛУЖИТЕ СЕ НА НАШЕТО**

Мені потрібна допомога!

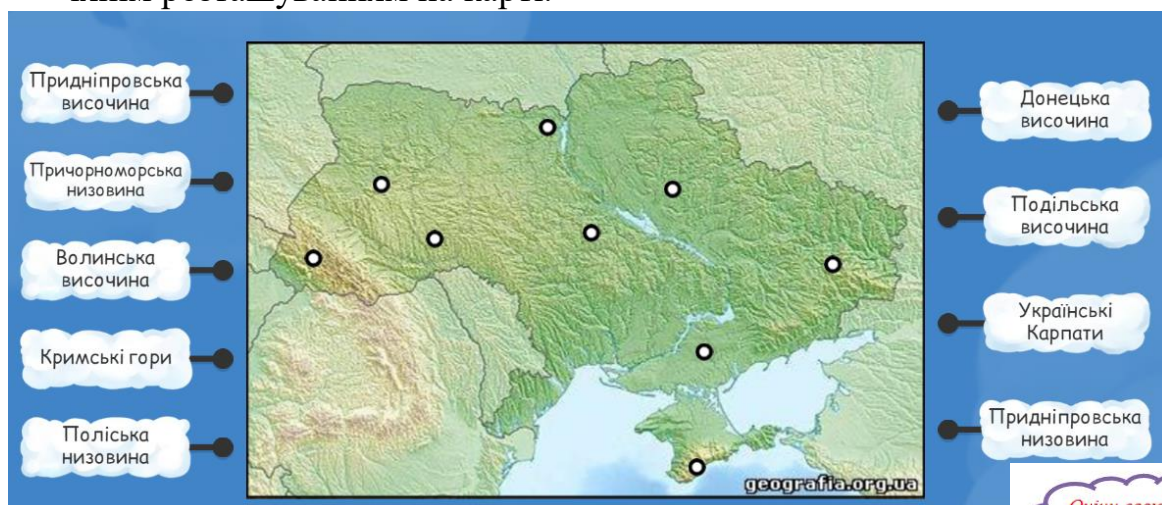
Розглянь фото. Підпиши назви цих форм рельєфу. Поміркуй, чому їх називають крупними формами рельєфу.

[illegible]

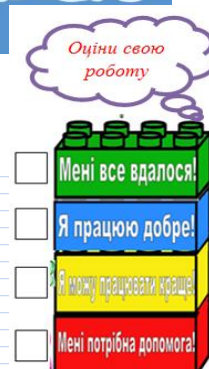
На фото зображено різні форми рельєфу. Впиши цифри форм рельєфу до відповідної групи - чинника його утворення.

Розглянь уважно фізичну карту України. Поєднай назви форм рельєфу з їхнім розташуванням на карті.

► Обчисли, скільки років тривало утворення 48-метрового яру, якщо в середньому за рік він збільшувався на 3 м?

Способи зображення земної поверхні. Материки на глобусі і карті

1

Порівняй глобус і карту. Вкажи спільні та відмінні риси.

	Спільне	Відмінне
Глобус		
Карта		

2

Установи відповідність між термінами та їх визначеннями.

ПЛАН
МІСЦЕВОСТІ

зменшене, узагальнене зображення поверхні Землі

ЕКВАТОР

показує, у скільки разів відстані на глобусі чи карті менші, ніж на місцевості.

КАРТА

уявне коло, проведене на поверхні Землі на рівній відстані від обох полюсів.

НУЛЬОВИЙ
МЕРИДІАН

зменшене деталізоване зображення невеликої ділянки, виконане за допомогою умовних знаків

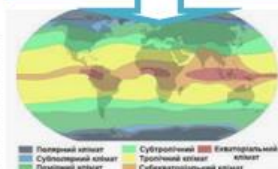
МАСШТАБ

уявна лінія, що з'єднує полюси Землі

3

Доповни схему «Різноманітність карт». Запиши, які є види карт та що вони відображають.

Різноманітність
карт

Оціни свою
роботу

☐ Мені все вдалося!

☐ Я працюю добре!

☐ Я можу працювати краще!

☐ Мені потрібна допомога!

Безпечні і небезпечні природні явища в гідросфері, атмосфері, літосфері. Поведінка людини в умовах природних загроз.

1 Прочитай уважно текст. Встав необхідні слова на місці пропусків.

землетруси

засуха

ожеlediця

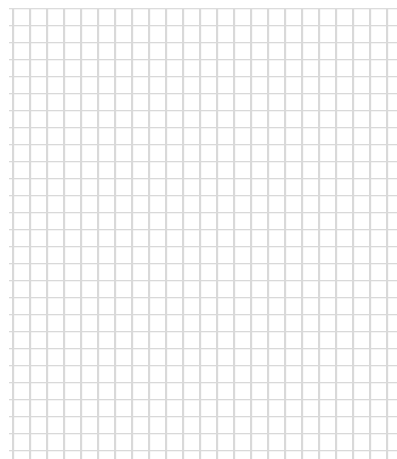
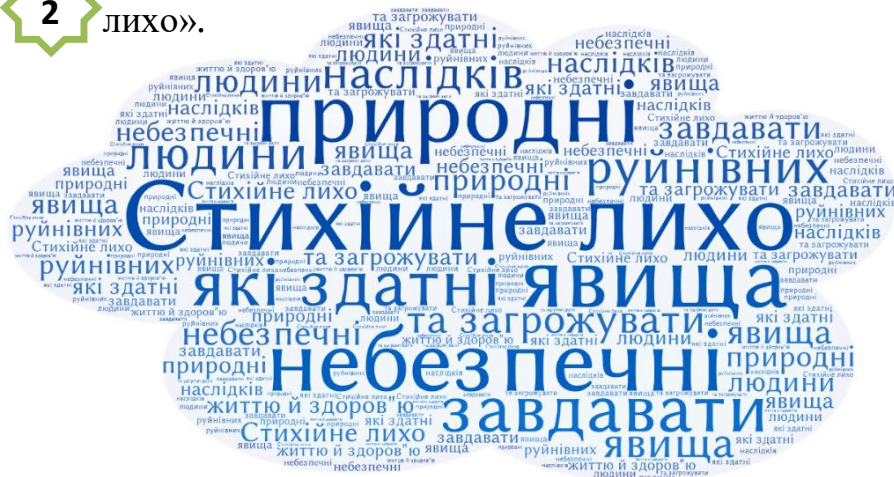
пилові бурі

схід та захід сонця

природними явищами

Зміни, які відбуваються в природі, називаються [] . Явища, які виникають незалежно від пори року: [] , вулканічна діяльність, зсуви, сонячні затемнення, [] , вітер. Явища, які залежать від пір року : снігопад, [] , туман, заморозки, [] , [] .

2 Розглянь уважно хмаринку слів, склади визначення поняття «Стихійне лихо».

3

Склади алгоритм дій під час сильного вітру, грози. Виконати завдання допоможуть відеофрагменти, для цього перейди за QR-кодами.

Алгоритм дій під час сильного вітру

Алгоритм дій під час грози

Оціни свою роботу

☐ Мені все вдалося!

☐ Я працюю добре!

☐ Я можу працювати краще!

☐ Мені потрібна допомога!

Розвиток уявлень людини про Землю, Сонце, Місяць. Місце Землі у Сонячній системі.

- 1 Склади інформаційну довідку на тему «Як змінювались погляди людини про форму Землі».

Розвиток уявлень людини про форму Землі

Греки

Народи Індії, Китаю

Древні слов'яни

Миколай Коперник

Клавдій Птолемей

Фернан Магеллан

- 2 Підпиши назви планет Сонячної системи. Назви планет земної групи, зафарбуй зеленим кольором.

- 3 Розгадай ребус. Що тобі відомо про це небесне тіло? Запиши три факти.

Ць

Оціни свою роботу

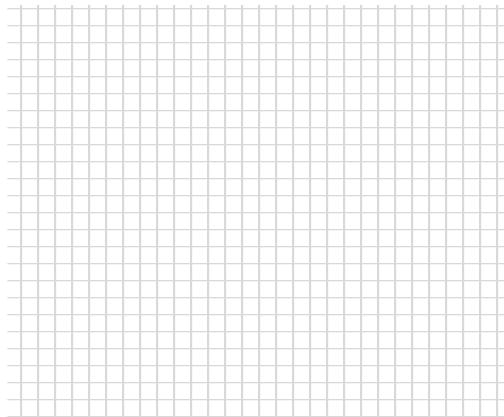
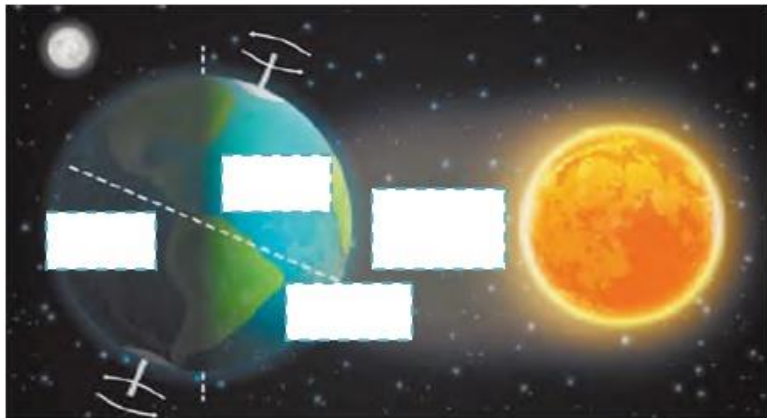

Рухи Землі та їхні наслідки. Народний календар.

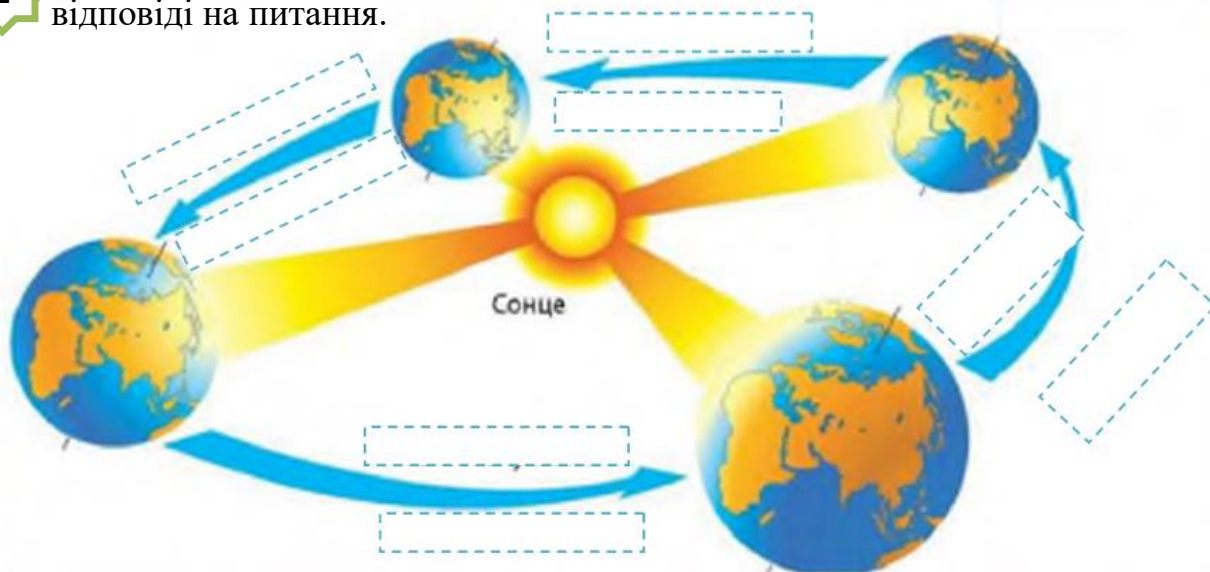
1

Розглянь уважно малюнок. Дай йому назву. Зроби необхідні позначення. Поясни, як відбуваються процеси, зображені на малюнку.

2

Розглянь уважно малюнок. Доповни його необхідними позначеннями. Дай відповіді на питання.

Що зображено на малюнку?

Чому змінюються пори року?

Чому, коли у Пн.півкулі літо, у Пд.півкулі - зима?

Де на Землі не буває зміни пір року? Чому?

Оціни свою роботу

☐	Мені все вдалося!
☐	Я працюю добре!
☐	Я можу працювати краще!
☐	Мені потрібна допомога!

&

Сонце і Місяць : характеристики, дослідження, вплив на Землю. Сонце і здоров'я людини.

1

Склади характеристику небесних тіл (Землі, Сонця і Місяця). Скористайся підказками.

Характеристики небесного тіла	Земля	Сонце	Місяць
До яких небесних тіл належить			
Радіус			
Здатність випромінювати світло			
Температура на поверхні			
Наявність твердої оболонки на поверхні			
Види руху			
Тривалість доби			

до якої групи належить небесне тіло (астероїд, планета, комета, зоря, супутник)

радіус небесного тіла (696 000 км, 6371 км, 1740 км);

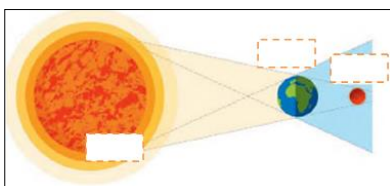
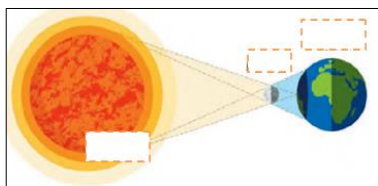
температура на поверхні небесного тіла (денна і нічна температура не надто відрізняються, від +120-130°C вдень і до -170 °C вночі, постійно близько 6000 °C);

форми руху небесного тіла (обертається навколо своєї осі, обертається навколо Сонця, обертається навколо Землі)

тривалість доби небесного тіла (24 години, приблизно 672 години)

2

Розглянь малюнки. Які явища вони відображають. Дай назви малюнкам, та зроби необхідні підписи.

ТЕМА 4. ВИВЧАЄМО ЖИВУ ПРИРОДУ ЗЕМЛІ

Тіла живої природи та їхні властивості. Як людина здобуває знання про організми.

1

Розглянь уважно малюнок, запиши визначення поняття «організми», наведи приклади організмів.

2

Розглянь малюнок. До яких груп можна віднести зображені організми. Дай назви цим групам. Розподіли організми до відповідної категорії.

3

Про які властивості йдеться у наведених реченнях? Запиши.

З маленького жолудя виріс могутній дуб.

--

Вовк полює на зайця.

--

У ставку пливе карась.

--

Народжуються кошенята.

--

Пташеня вчиться літати.

--

Поняття клітини.

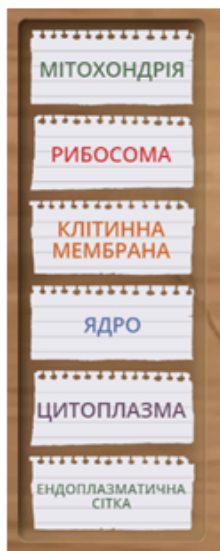
1

Прочитай уважно текст. Впиши на місце пропусків необхідні слова.

одноклітинними	– це основна одиниця будови живого. Вперше ввів у термінологію це поняття – . Організми, які складаються з однієї називають . Прикладами таких організмів є – , , .
інфузорія	
амеба	
клітини	
евглена	
Роберт Гук	
Клітина	

2

Установи відповідність між частинами клітини та функціями, які вони виконують.

- ☐ утворення особливих речовин(білків)
- ☐ "пульт керування"
- ☐ енергетична станція
- ☐ транспортне забезпечення
- ☐ внутрішній рідкий вміст клітини
- ☐ захищає клітину

3

Розфарбуй малюнок. Дай йому назву. Доповни необхідними позначеннями.

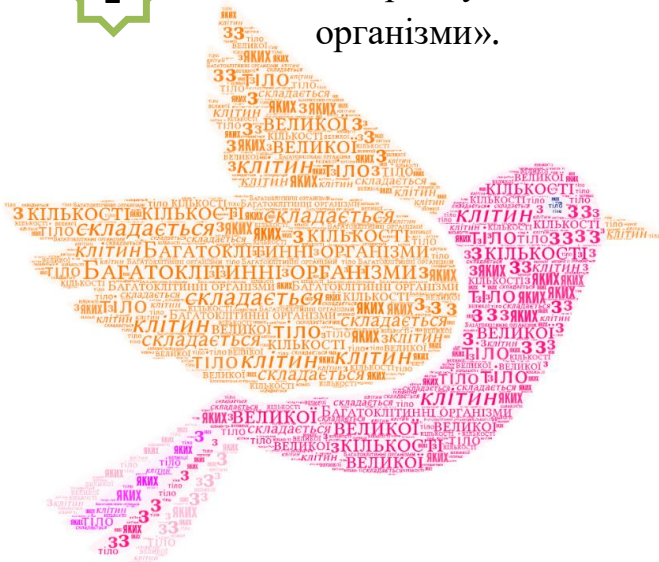

Багатоклітинні організми.

1

Розглянь хмаринку слів – запиши визначення поняття «багатоклітинні організми».

2

Відомо, що всі живі організми об'єднують у групи. Порівняй ці групи організмів у таблиці.

Ознака для порівняння	Бактерії	Гриби	Рослини	Тварини
Одноклітинні чи багатоклітинні				
Ріст (обмежений, необмежений)				
Спосіб життя (рухомий, прикріплений)				
Як живляться				
Значення				
Приклади організмів				

3

Деякі малята не схожі на своїх батьків, бо мають плямки або смужки на тілі. Про кого йде мова? Розгадай ребус.

1 = О

В

1 = К

Н

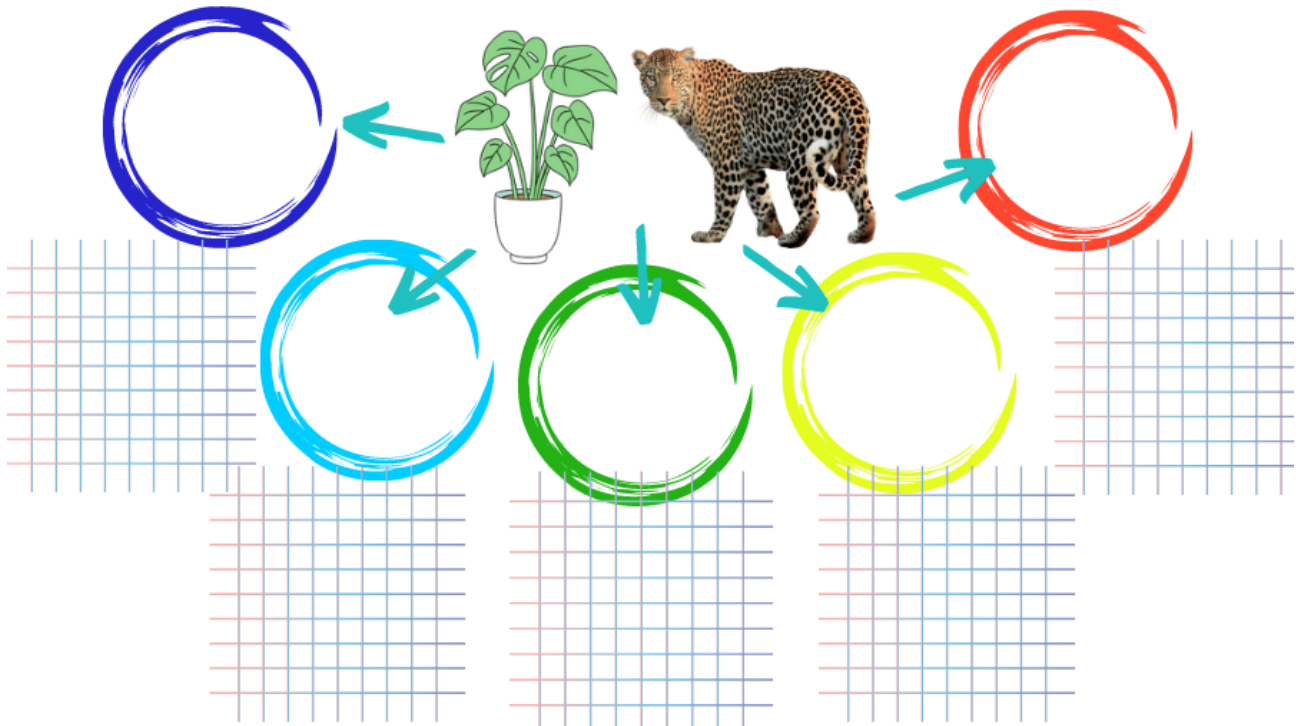

Поживні речовини, вода, повітря, світло, тепло в житті організмів

1

Розглянь уважно малюнок, у кружечках запиши, які умови необхідні для нормальної життєдіяльності рослин і тварин.

2

Розподіли запропоновані твердження на відповідні групи.

Раптова зміна чинників середовища не впливає на живі організми	1	Тигр - теплокровна тварина.	7	Правильно
Верблюди здатні жити без води більше двох тижнів	2	Змія - холоднокровна тварина.	8	
Теплокровні тварини не здатні підтримувати постійну температуру тіла	3	Поживні речовини — це необхідні для життя й росту речовини	9	Неправильно
Рослини не дихають.	4			
Світло для рослин - необхідна умова фотосинтезу	5			
Температура тіла холоднокровних тварин не залежить від навколишнього середовища.	6			

Оціни свою роботу

Мені все вдалося!

Я працюю добре!

Потребую допомоги!

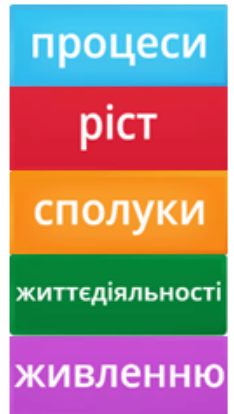
Мені було важко!

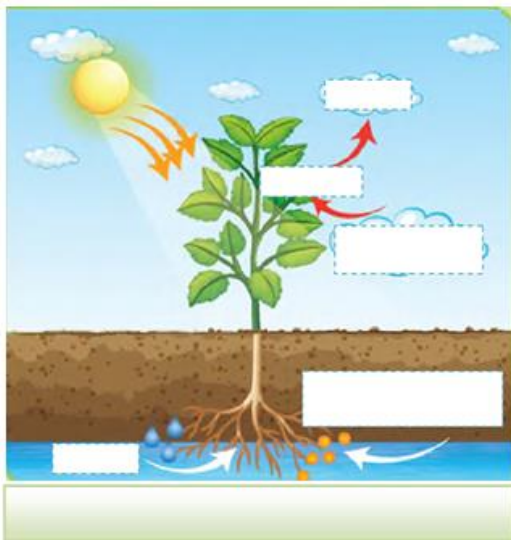
Процеси життєдіяльності рослин. Зв'язки між органами рослини.

- 1 Прочитай уважно фрагмент тексту, встав на місці пропуску необхідні слова.

Завдяки організми
отримують різноманітні ,
які забезпечують , розвиток
та інші його .

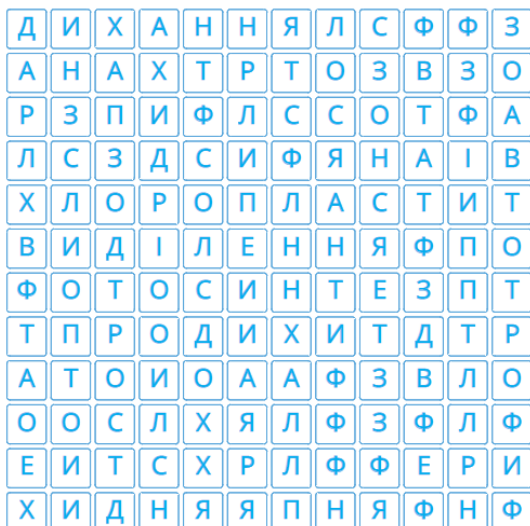

- 2 Розглянь уважно малюнок. Дай йому назву, доповни необхідними позначеннями. Порівняй процеси дихання та фотосинтезу.

	Дихання	Фотосинтез
Який газ поглинається?		
Який газ виділяється?		
Чи потрібне світло?		

- 3 Доповни речення, відповіді знайди у сітці літер.

Організми, які перетворюють енергію Сонця в «їжу»

Утворення рослиною глюкози з вуглекислого газу й води під дією

Особливі органи, які надають рослинам зеленого забарвлення

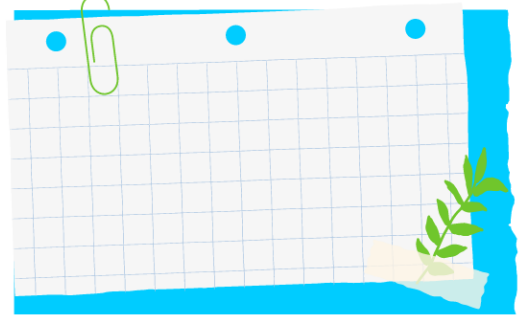

Процеси життєдіяльності тварин. Зв'язки між органами в організмі тварин.

1

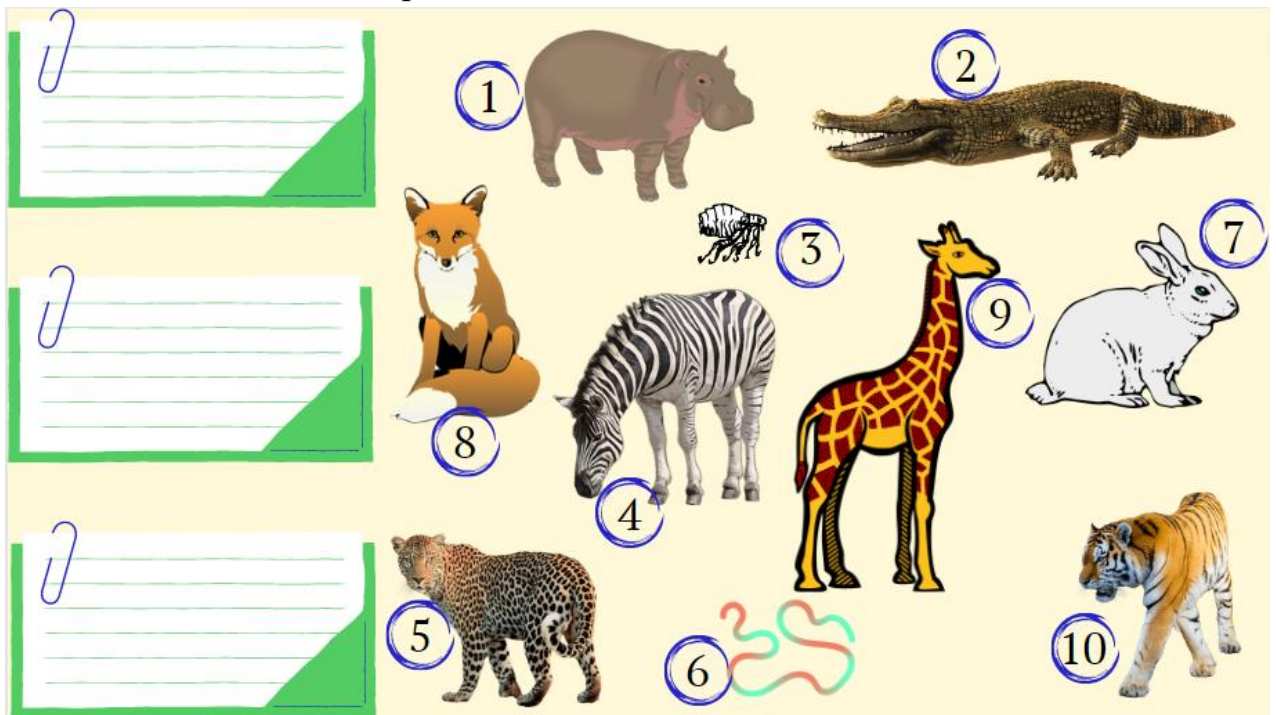
Наведи порядок. Запиши правильно визначення поняття «гетеротрофи».

організми — готовими, Гетеротрофи
речовинами живляться які.

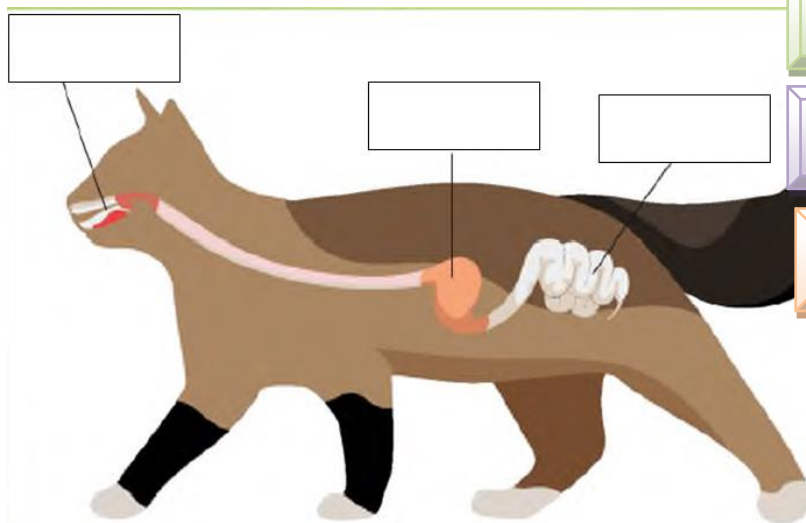
2

Розглянь уважно малюнок. У які групи та за яким принципом можна об'єднати цих тварин.

3

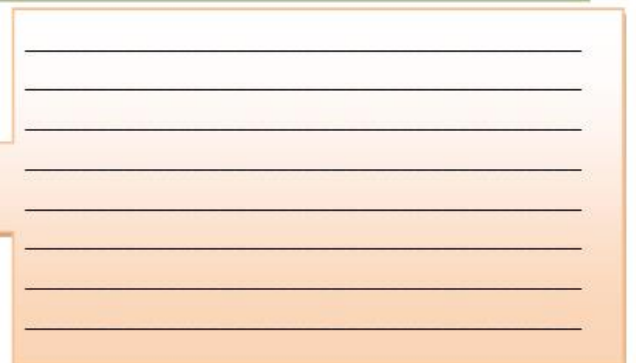
Розглянь малюнок. Доповни його необхідними позначеннями. Запиши, яке призначення цих органів.

Розглянь малюнок. Підпиши частини рослини та вкажи їх функції.

Відомо, що виділяють два різновиди руху рослин. Розгляньте хмаринку слів, розділіть запропоновані приклади на дві групи. Дайте назву цим групам.

Попрацюй з додатковими джерелами та знайди інформацію про дослідження українського науковця.

Опора і рух у тварин.

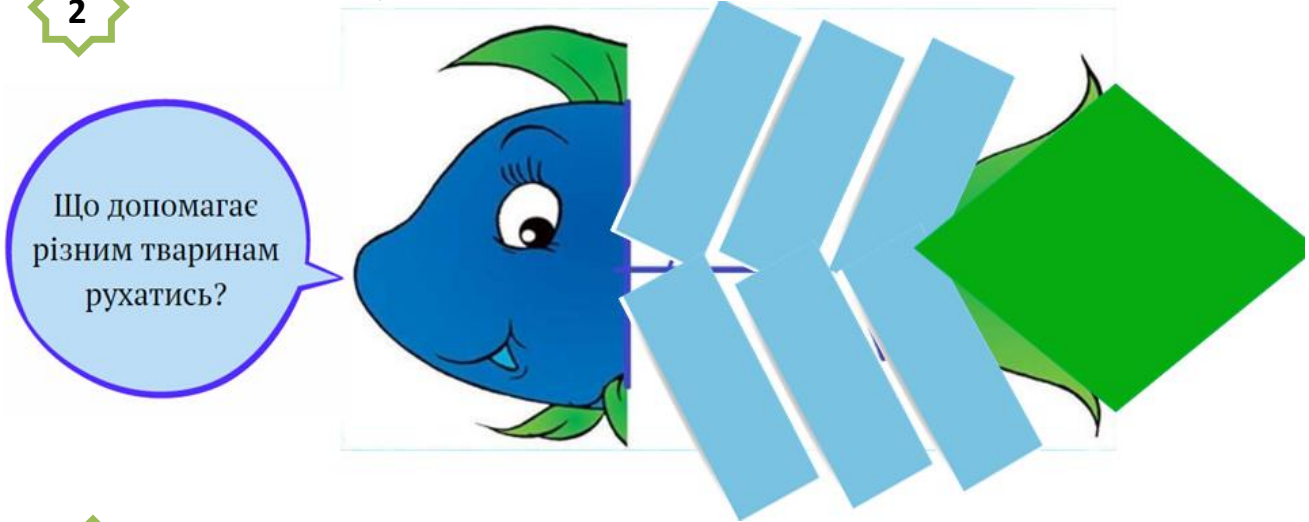
1

Наведи порядок. Із запропонованих слів запиши визначення поняття «Опора організму».

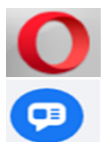
2

Доповни схему необхідними підписами.

3

Розглянь уважно малюнок. Об'єднай тварин у групи відповідно до особливостей скелету. Дай назву цим групам тварин.

Як рухаються тварини?

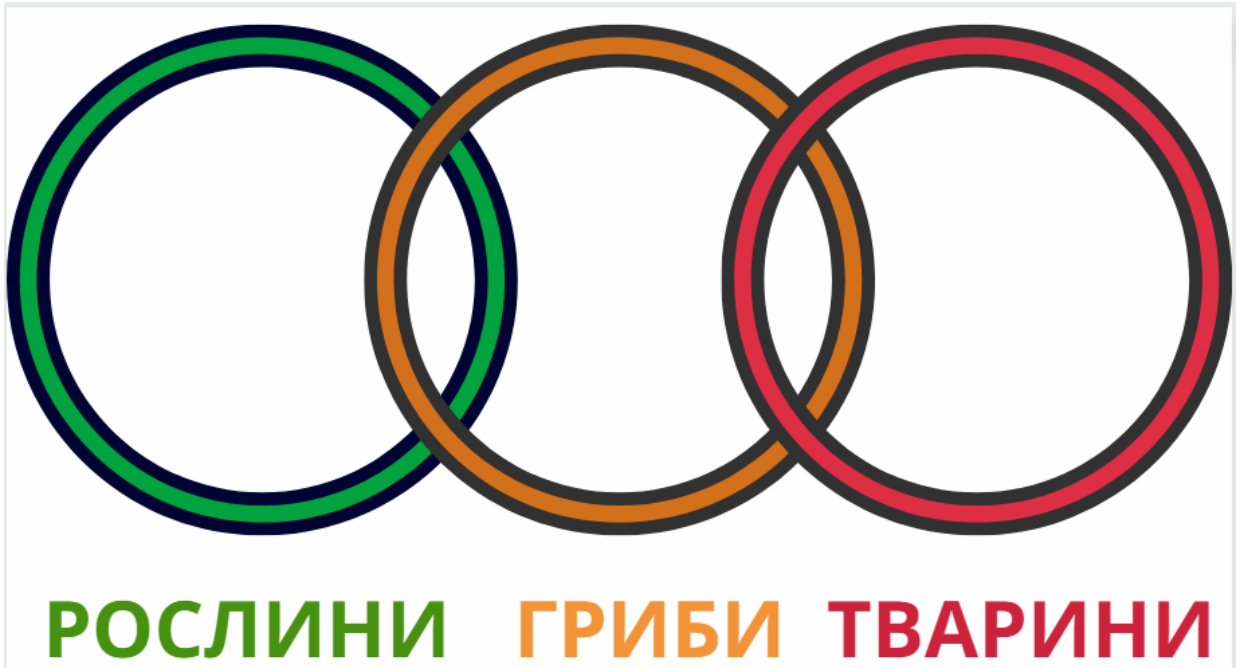

Життя грибів. Їстівні й отруйні гриби.

1

Вкажи спільні ознаки між грибами й рослинами, між грибами й тваринами.

2

Розглянь зображення грибів. Запиши їх назви. Визнач, до якої групи вони належать. Дізнайся більше про досліджувані гриби з довідкових видань та заповни таблицю.

Гриб	Де росте	До яких груп належить	Додаткова інформація

Середовища існування організмів. Чинники середовища.

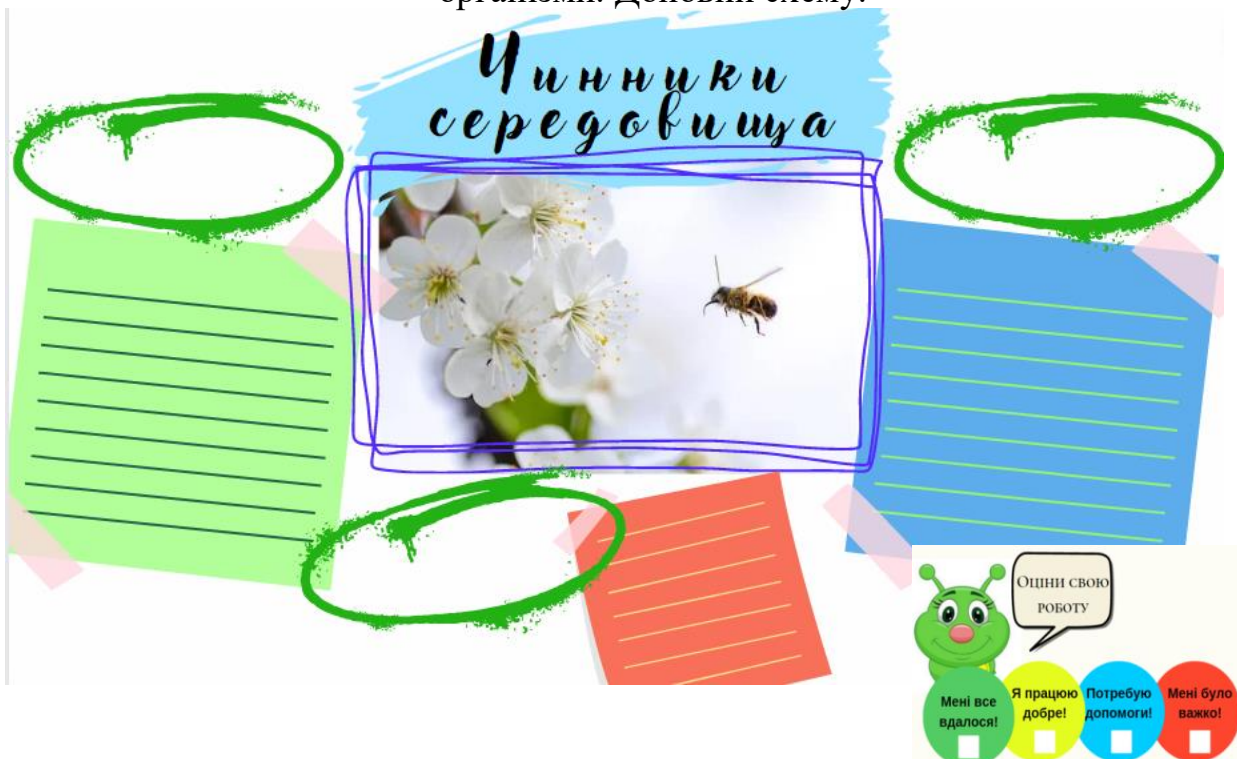
1

Перед тобою хмаринки слів. Спробуй розібратись, у чому відмінність між поняттями «середовище життя» та «чинники середовища».

2

Розглянь малюнок. Спробуй визначити, які чинники впливають на організми. Доповни схему.

Наземно-повітряне середовище.

- 1 Розглянь колаж різних частин суходолу нашої планети. Склади інформаційну довідку про умови життя в наземно-повітряному середовищі.

Інформаційна довідка

Повітря -

Вода -

Світло -

Зміни температури -

- 2 Підготуй інформацію про одну рослину та одну тварину, які мешкають в різних куточках планети.

Instagram

Рослина

Додайте коментар... Середовище життя -

Додайте коментар... Пристосування -

Instagram

Тварина

Додайте коментар... Середовище життя -

Додайте коментар... Пристосування -

Водне та ґрунтове середовище.

1

Розглянь малюнки. Опиши, як кожен з організмів пристосувався до умов існування у відповідному середовищі.

Середовище існування:

Пристосування:

Середовище існування:

Пристосування:

Середовище існування:

Пристосування:

Середовище існування:

Пристосування:

2

1

Напиши **одну** із умов життя у водному середовищі

2

Напиши назви **двох** рослин водного середовища

3

Напиши приклади **трьох** тварин - мешканців ґрунтового середовища

3

Instagram

Пошук

Додайте коментар... Середовище життя -

Додайте коментар... Пристосування -

Додайте коментар... Цікаві факти -

Підготуй інформацію про одну рослину або тварину, які мешкають у водному чи ґрунтовому середовищі.

Оціни свою роботу

Мені все вдалося!

Я працюю добре!

Потребую допомоги!

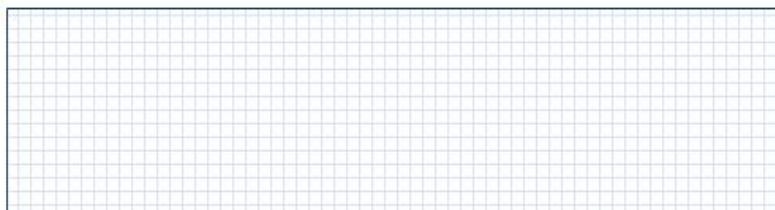
Мені було важко!

Рослини, тварини і гриби рідного краю.

Українські народні традиції шанобливого ставлення до живої природи.

- 1** Розглянь схематичне зображення природних зон України. Доповни схему відповідними позначеннями. Познач штрихуванням ту ділянку на картосхемі, яка відповідає твоєму краю. Запиши представників рослинного і тваринного світу твого краю.

- 2** Кожна країна, кожен народ має свої звичаї, які виробилися протягом багатьох століть. Цікавими звичаями та обрядами багата і наша країна. Установи відповідність між зображенням, назвою свята та його символом.

Пов'язане з очікуванням і заклинанням доброго врожаю. Як символ родючості.

Символ оновлення природи, очищення від негативного. Вінкоплетення як символ єднання з природою.

Символ єднання людини з природою, наближення до довкілля. Виполування бур'янів - ознака бажання допомогти природі очиститися від негативного.

- 3** Підготуй інформацію про дерев-символів або тварин-символів українського народу.

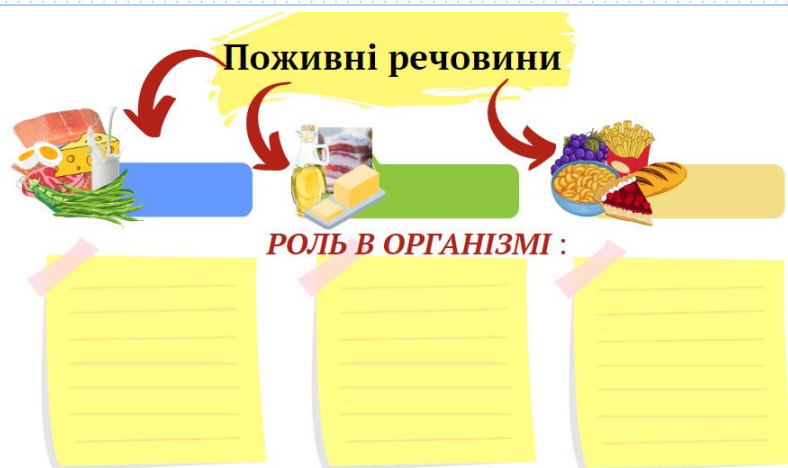
Розглянь хмаринку слів, запиши визначення поняття «Травлення».

2 Прочитай уважно текст, на місці пропуску вкажи назву органу, який виконує ту чи іншу функцію. Познач відповідною цифрою на схематичному зображенні. Яка частина травної системи відсутня на малюнку? Допиши та вкажи, яку функцію вона виконує.

An anatomical diagram of the human digestive system. The diagram shows the esophagus, stomach, liver, gallbladder, pancreas, small intestine, and large intestine. There are several blue arrows pointing to different parts of the system, and a red question mark in a box at the top left, indicating a quiz or test.

Доповни схему.

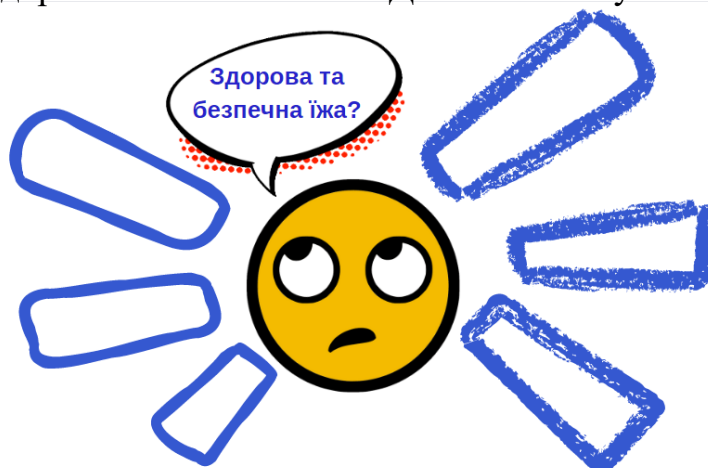

Їжа і харчування.

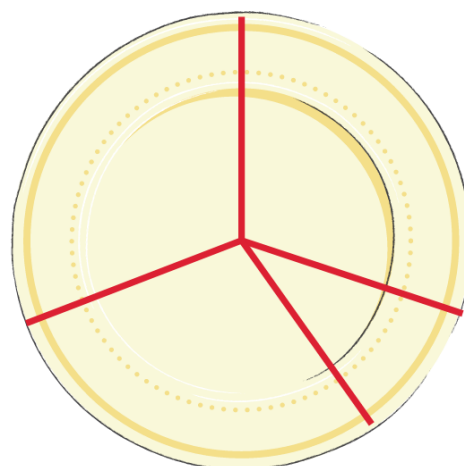
1

Як ти вважаєш, яка їжа є здоровою та безпечною? Доповни схему.
Напиши свою думку.

2

Розглянь уважно харчову тарілку Микитки. Чи відповідає меню хлопчика «Тарілці здорового харчування»? Доповни сегменти «Тарілки здорового харчування», які необхідно споживати людині щодня.

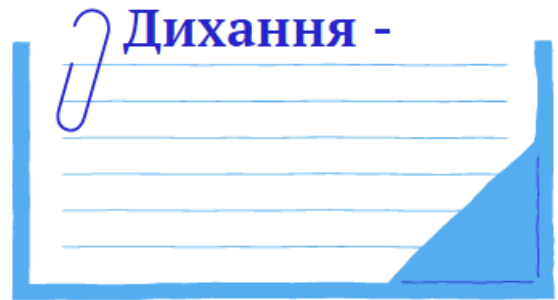
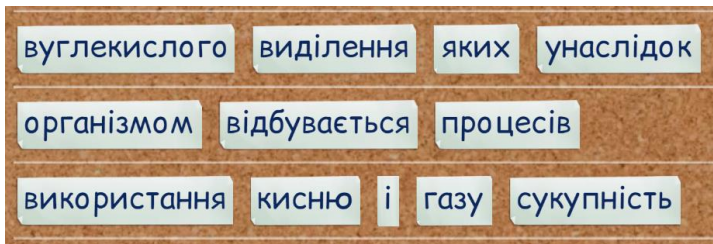

3

Склади власне меню на день. Які продукти входитьимуть до складу цього меню? Поясни свій вибір.

1

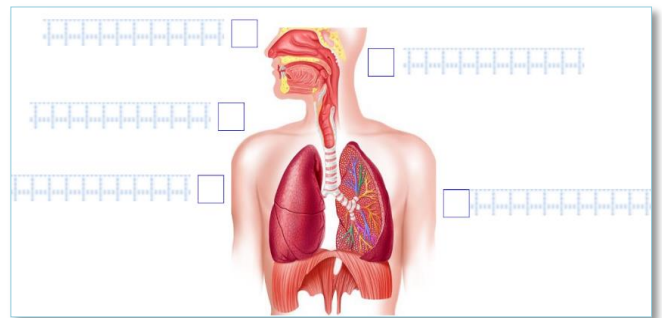
Наведи порядок! Запиши правильно визначення поняття «Дихання».

2

Попрацюй з малюнком. Прочитай уважно твердження, доповни малюнок необхідними позначеннями.

1. Орган, який розміщений за носовою порожниною.
2. орган, який розміщений між трахеєю та легеньми.
3. У цьому органі відбувається газообмін.
4. В цій частині повітря очищається та зволожується.
5. В цій частині внаслідок запальних процесів виникає захисний рефлекс — кашель.

3

Перевір, чи можеш ти дихати різними способами?

Дихання грудною кліткою:

Поклади руки на груди і роби глибокі вдихи. Що відбувається з грудною кліткою? Як вона змінюється?

Дихання за допомогою діафрагми:

Поклади руки на живіт і втягуй повітря якомога нижче, до самої руки, але так, щоб грудна клітка не піднімалась. Запиши, що спостерігаєш.

4

Скільки вдихів і видихів ти робиш за 1 хв?

1

Візьми секундомір і полічи кількість своїх вдихів та видихів за 1 хв.

2

Пострибай 15 разів на лівій нозі, потім - на правій. Знову полічи кількість видихів та вдихів за 1 хв.

3

Порівняй отримані результати, зроби висновок.

&

Захист органів дихання від небезпечних впливів довкілля. Турбота про чисте повітря.

1

Розглянь малюнок. Дай відповідь на запитання.

Що спонукало персонажів одягнути маску?

2

Проведи дослідження та виясни, яким вимогам має відповідати матеріал для виготовлення засобів захисту органів дихання.

1

Приготуй дві латки тканини: натуральної (ситець, бязь) і синтетичної (лавсан, капрон)

2

Досліди, чи пропускає повітря натуральна тканина? Чи легко ти дихаєш, прикривши нею носа?

3

Досліди, чи пропускає повітря синтетична тканина? Чи легко ти дихаєш, прикривши нею носа?

4

Досліди, чи пропускає воду натуральна тканина? Тканина одразу ж стала вологою чи залишилась сухою?

5

Досліди, чи пропускає воду синтетична тканина? Тканина одразу ж стала вологою чи залишилась сухою?

Яким вимогам має відповідати матеріал для виготовлення засобів захисту органів дихання?

Оціни свою роботу

Мені все вдалося!

Я працюю добре!

Потребую допомоги!

Мені було важко!

Серце і кровообіг. Тренування серця.

1

Виконай завдання.

1

Назви **одне** фізичне явище,
пов'язане з роботою серця

2

Назви **два** органи кровоносної
системи

3

Назви **три** функції кровообігу

2

Установи відповідність між частинами кровоносної системи та їх характеристиками.

рідка частина крові

переміщують кров

забезпечує рух крові по судинам

тканина, яка складається з рідкої
частини та особливих клітин

серце та судини

3

Досліди, як фізичні тренування впливають на частоту скорочень серця.

Однаковою чи різною буде кількість
скорочень серця у стані спокою та
після 15 присідань?

1 хвилина

Відшукай пульс у себе на зап'ястку або шиї,
увімкни секундомір і почни
рахувати удари впродовж 30 секунд. Одержане
число помнож на 2.

Зроби 15 ритмічних присідань. Повтори
вимірювання та обчислення пульсу.

Порівняй отримані результати.
Зроби висновок.

&

Функції шкіри. Гігієна шкіри та одягу.

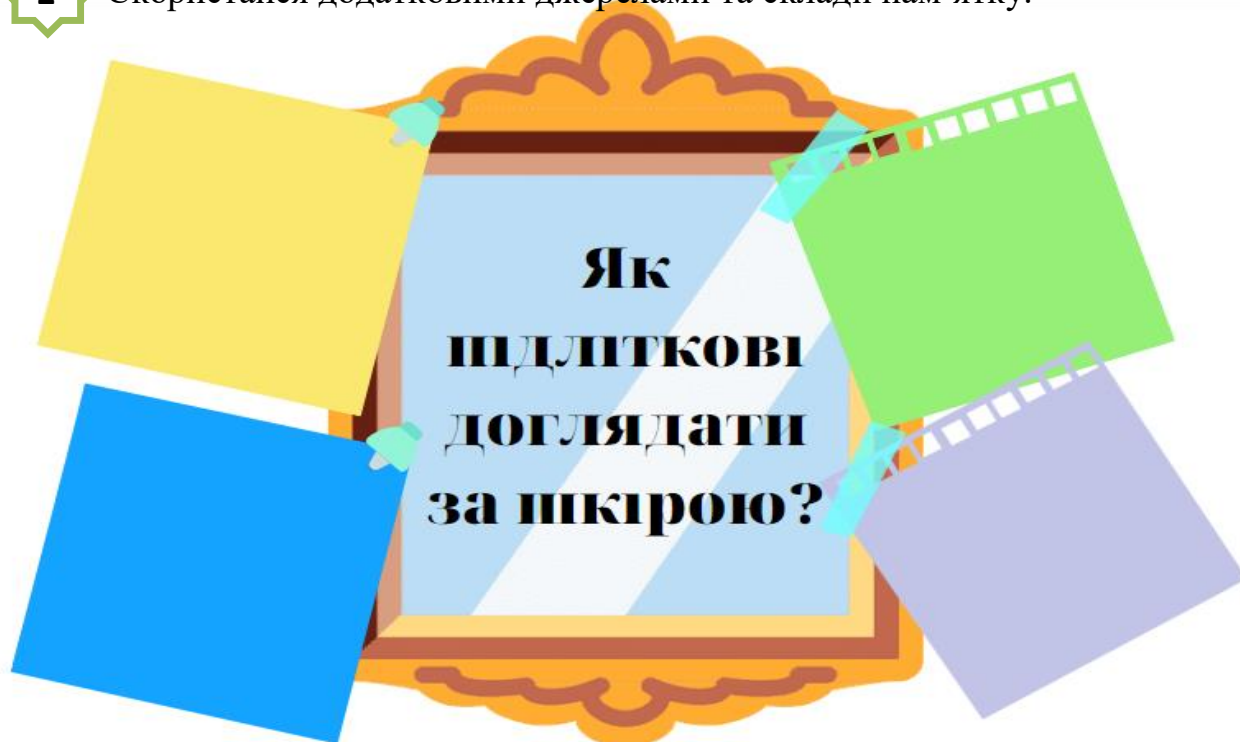
1

Запиши функції, які виконує шкіра. Розгадай ребус. Запиши, чому люди мають різні відтінки шкіри?

М " " " "

2

Скористайся додатковими джерелами та склади пам'ятку.

3

Який одяг і взуття краще носити? Розглянь етикетки одягу. З яких матеріалів, на твою думку, найкраще носити одяг? Чи залежать вимоги до одягу від кліматичних умов, сезону і призначення?

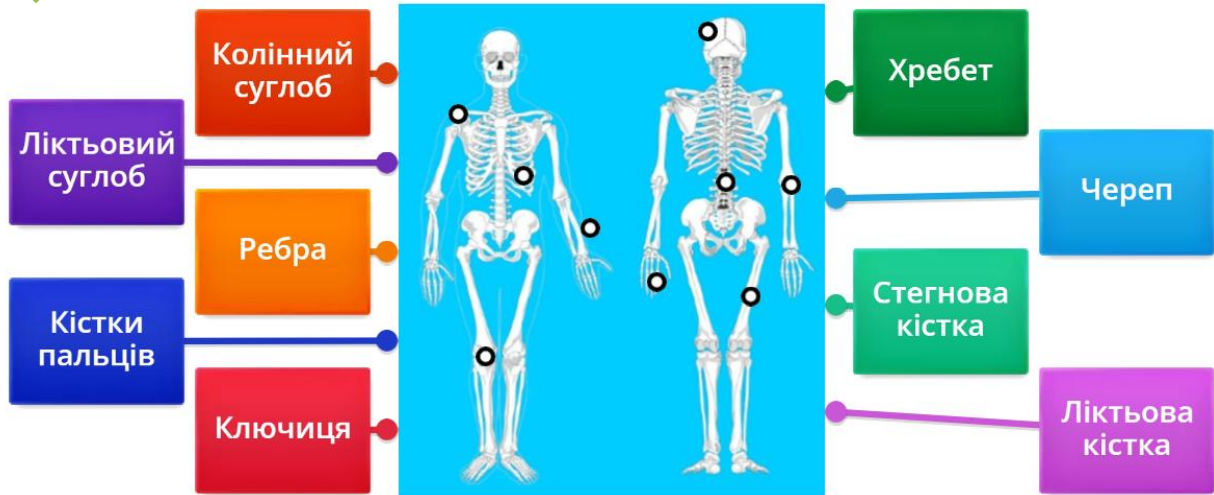
	Оціни свою роботу
Мені все вдалося!	Я працюю добре!
Потребую допомоги!	Мені було важко!

Опора тіла і рух.

1

Поєднай елементи скелета з їх розташуванням на малюнку.

2

Обери правильні твердження і виправ помилки в неправильних:

1 Хребет має s-подібну форму. ☐

4 Ребра захищають мозок. ☐

2 Суглоби - це нерухомі з'єднання. ☐

5 В тілі дорослої людини 206 кісток ☐

3 Хребці з'єднані між собою напіврухомо. ☐

6 Найдовша кістка людини - ліктьова ☐

3

Прочитай уважно текст. Встав на місці пропусків необхідні слова.

легені

серце

мозок

гнучкість

скелет

хребет

Опорою тіла людини є .

Віссю скелета є . Унаслідок

травми або з віком

хребта зменшується. Кістки черепа

захищають , а грудна

клітка — й .

&

Розвиток і зміцнення опорно-рухової системи.

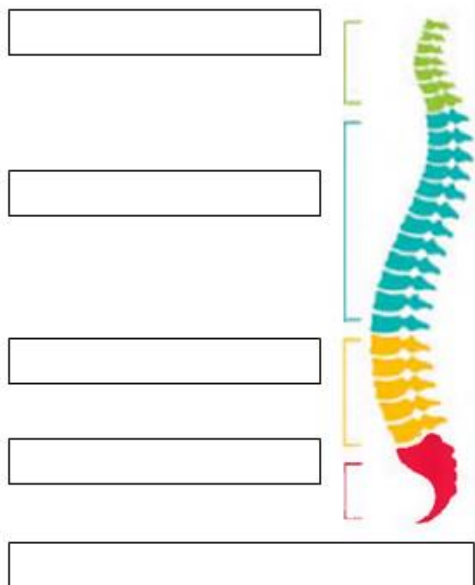
1

Розглянь малюнок. Запиши, які зміни хребта спостерігаються у перші роки життя дитини.

2

Доповни схематичний малюнок необхідними позначеннями. Дай йому назву.

3

Розглянь фото. Запиши, у чому відмінність між рухом дитини та літньої людини.

4

Перейди за QR- кодом та переглянь виступ української абсолютної чемпіонки світу з художньої гімнастики Ганни Безсонової. Як ти гадаєш, чому цій спортсменці вдаються такі складні технічні виступи? Поміркуй, які особливості опорно-рухової системи у тих спортсменок та спортсменів, які професійно займаються художньою гімнастикою?

Навколишнє середовище - джерело життєво важливих для людини ресурсів.

1 Розглянь малюнки і дай відповіді на питання.

Середовище життя людини

Середовище життя тварин

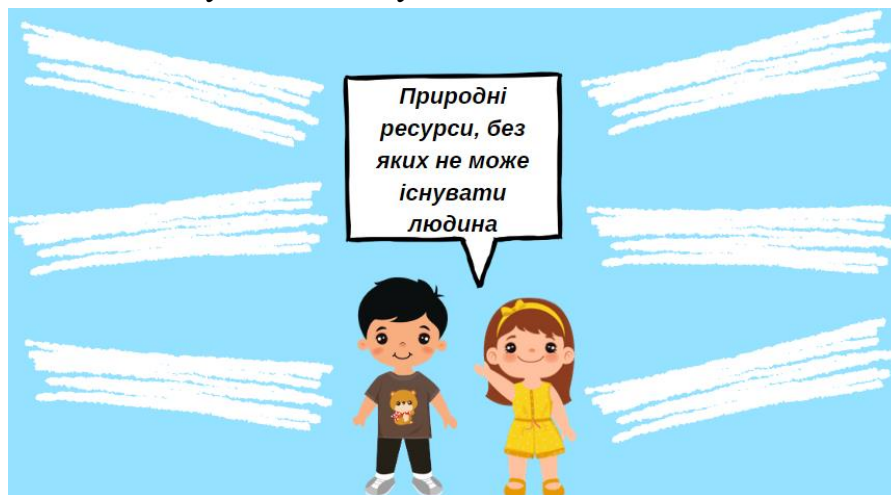
У чому відмінність між середовищем мешкання людини і тварин?

Яких тіл із середовища життя людини більше: живої чи неживої природи?

Що із зображеного на малюнку, на твою думку, пов'язане зі звуковими, світловими, тепловими, механічними явищами?

2

Подумай, без яких природних ресурсів не може існувати людина. Доповни своєю думкою схему.

3

Людина широко використовує пластиковий посуд, який має спеціальні символи. Спробуй розібратись, що вони означають.

Цю ємність можна мити в посудомийній машині

У цій ємності можна зберігати харчові продукти

У такому посуді можна заморожувати продукти

Цю ємність можна використовувати в мікрохвильовій печі

Вода як чинник здоров'я.

1

Розгадай ребус. Як ти розумієш це поняття?

2

Проаналізуй малюнки. Від кого та від чого значною мірою залежить здоров'я? Також зазнач, що ти можеш зробити, щоб бути здоровим.

3

Розглянь уважно малюнок. Дай відповідь на питання.

4

Запропонуй методи очищення води.

Корисні і шкідливі звички. Наслідки забруднення довкілля для здоров'я.

- 1** Розподіли звички між відповідними категоріями. Доповни схему своїми прикладами.

- ЇМ ЩОДНЯ ПІСТЕЧКА
- МИЮ РУКИ ПЕРЕД ЇДОЮ
- ГРИЗУ НІГТИ
- ЛЯГАЮ СПАТИ В ТОЙ САМИЙ ЧАС
- ЇМ ФРУКТИ Й ОВОЧІ
- ДОПОМАГАЮ ДРУЗЬМ І РІДНИМ
- ЛЯГАЮ СПАТИ В РІЗНИЙ ЧАС
- ГОДИНАМИ СИДЖУ З ГАДЖЕТАМИ

- 2** На малюнках зображено шкідливі чинники, які забруднюють повітря. Поміркуй, чи впливає забруднення повітря на твоє здоров'я? Які органи твого організму страждають в першу чергу?

Grid area for drawing or writing answers to question 2.

- 3** З наведеного переліку обери твердження, які є правильними.

- Основні забруднювачі води: підприємства харчової промисловості і сільське господарство
- Забруднена вода не загрожує нормальній роботі органів травлення
- Найбільше шкідливих речовин (забруднювачів) потрапляє в наш організм через легені.
- Ґрунт не може бути джерелом різних інфекцій для людини.

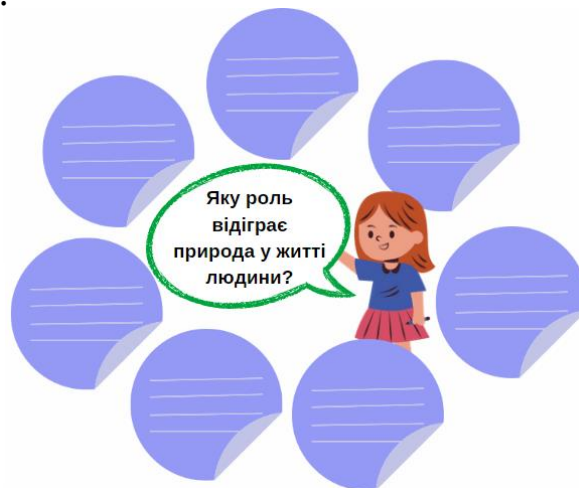
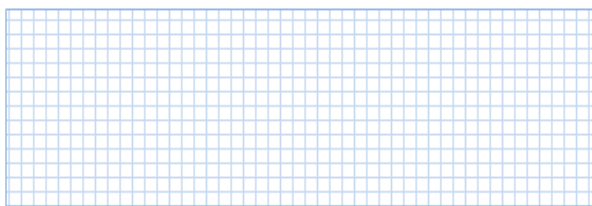
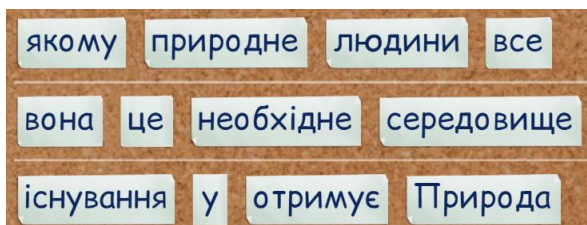
☐☐☐☐

ТЕМА 6. ВЧИМОСЯ У ПРИРОДИ І ДБАЄМО ПРО ЇЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ

Ставлення людини до природи. Природні й рукотворні об'єкти.

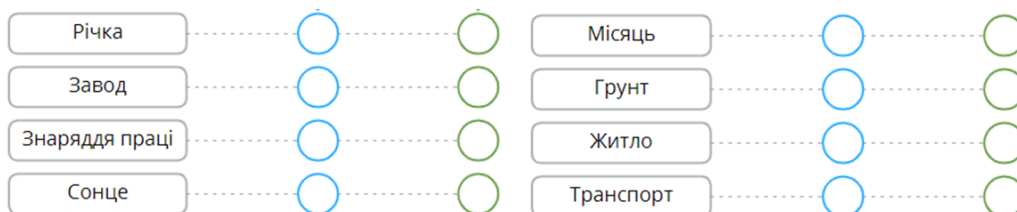
- 1 Розстав слова у правильному порядку та запиши визначення поняття «Природа».

- 2 Яка діяльність людини дає користь природі, а яка завдає шкоди. Доповни схему.

- 3 Познач у відповідних кружечках природні та рукотворні об'єкти: «П» - природні, «Р» - рукотворні.

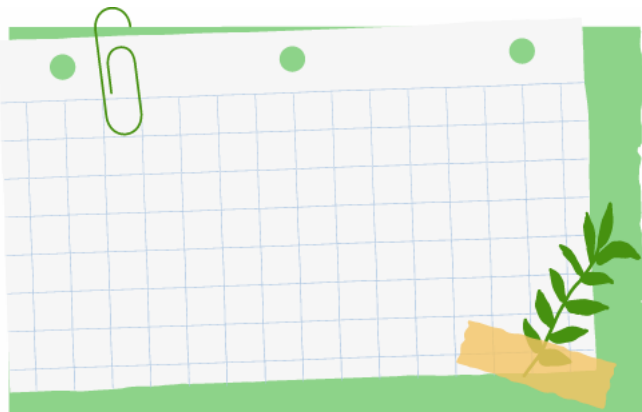

Використання природничо-наукових знань у повсякденному житті, мистецтві, створенні нових матеріалів, техніки, технологій.

1

Розглянь картину українського художника Сергія Васильківського «Весняний день на Україні». Яку інформацію містить у собі картина художника? Які явища природи вона відображає?

2

Природі України присвячували свої найкращі вірші і українські поети та поетеси. Створи фейсбук-сторінку поета чи поетеси.

ІМ'Я ПОЕТА(ПОЕТЕСИ) :

НАЗВА ТВОРУ:

КІЛЬКА РЯДКІВ З ТВОРУ :

_____

3

Ти вже знаєш, що до природничих наук відносять фізику, хімію, біологію, астрономію, географію, екологію та ін. Запиши, як ти використовуєш знання цих наук у повсякденному житті.

Винаходи і вироби, що підказала природа.

1

Розглянь малюнки. Установи відповідність між об'єктами, які створені людиною та їх природними зразками. Які вони мають спільні та відмінні ознаки? Запиши.

2

Розстав літери у правильному порядку, щоб дізнатися, як називається свідоме наслідування результатів дії природи.

3

Скористайся додатковими джерелами та наведи власні приклади об'єктів, створених людиною за природними зразками. Які властивості природних тіл використані для їх створення?

Людина - частина природи. Вплив діяльності людини на довкілля.

1

З наведеного переліку вибери зміни у природі, спричинені діяльністю людини.

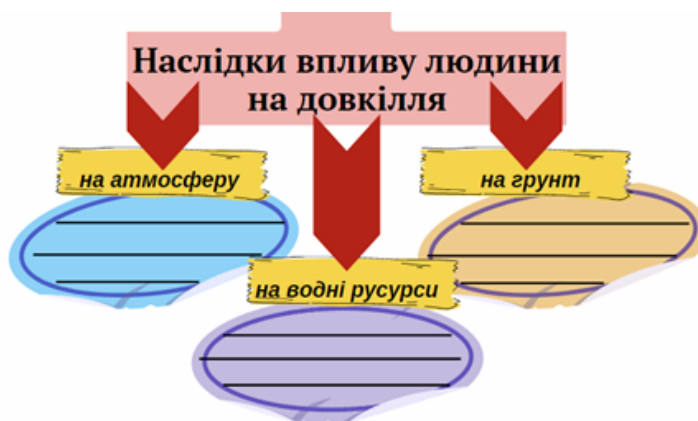
Руйнування скелі внаслідок землетрусу	☐
Зникнення дерев внаслідок вирубування лісу	☐
Забруднення повітря викидами підприємств	☐
Розмивання ґрунтів після сильної зливи	☐
Загибель рослин внаслідок виверження вулканів	☐
Руйнування ґрунтів через видобування корисних копалин	☐

2

Проаналізуй запропоновані твердження та заповни схему.

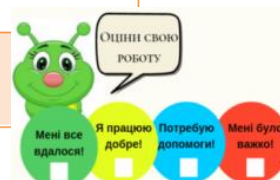
1. Парниковий ефект.
2. Утворення озонових дір.
3. Зменшення площі лісів.
4. Зменшення кількості прісної води.
5. Погіршення умов росту та рослин.
6. Кислотні дощі.
7. Зниження родючості.
8. УФ-випромінювання.
9. Вимирання окремих видів організмів.
10. Зменшення території, що вкрита рослинністю.

3

За допомогою додаткових ресурсів знайди інформацію про забруднення довкілля своєї місцевості. Які забруднювальні речовини потрапляють у повітря, ґрунт, водойми? Знайди інформацію про те, чим ці речовини небезпечні для природи і людини. Заповни таблицю.

Джерела забруднення довкілля	Які речовини надходять з цих джерел	Вплив цих речовин на організми

Дослідження властивостей матеріалів, які використовує людина, визначення їх безпеки/небезпеки для довкілля.

Наведи приклади матеріалів, які використовує людина у повсякденному житті:

- а) для виробництва енергії;
- б) для будівництва;
- в) для машинобудування і виробництва побутових приладів;
- г) для виробництва продуктів харчування.

Проведи дослідження властивостей матеріалів (на вибір), які використовує людина (метал, пластик, тканина, папір, деревина, скло).

1. Розглянь матеріал. Визнач його колір, запах, прозорість. Визнач міцність матеріалу. Спробуй зламати чи розірвати його шматок.
2. Визнач пружність матеріалу. Спробуй зігнути його та спостерігай, чи відновить він свою форму.
3. Визнач пластичність матеріалу. Спробуй стиснути його та спостерігай, чи відновить він свою форму.
4. Визнач водопроникність матеріалу. Налий на нього води та спостерігай, чи пропускає він крізь себе воду.

За результатами дослідження заповни таблицю.

План дослідження	Матеріал, який досліджується
Пружність матеріалу	
Пластичність матеріалу	
Водопроникність матеріалу	
Чи містить шкідливі речовини	
Безпечний чи небезпечний для довкілля	

Поняття екології, екологічних проблем.

1

Розглянь хмаринку слів. Запиши визначення поняття «Екологія».

2

Наведи приклади екологічних проблем. Доповни схему.

3

Дефіцит прісної води - феномен, знайомий людству здавна.

Винайдено багато способів опріснення солоної води:

виморожування, дистиляція, електродіаліз, прямий та зворотний осмос, сепарація, іонний обмін. Спробуй вдома опріснити воду. Результати дослідження запиши.

НЕОБХІДНО:

- пластикова пляшечка 0,5 л;
- сіль;
- чайна ложка;
- морозильна камера.

Хід дослідження

Налий теплу воду в пластикову пляшечку з носиком. Додай чайну ложку солі в воду та потруси пляшку, щоб сіль розчинилася.

Постав соляний розчин у морозилку на кілька годин. Носик пляшки має бути відкритим, щоб воді було куди розширюватись.

Коли рідина повністю замерзне, перенесіть пляшку в кімнатну температуру. Через кілька хвилин верхній шар води розмерзнетись. Перелийте в ємкість та спробуй на смак.

РЕЗУЛЬТАТ:

Оціни свою роботу

Мені все вдалося!

Я працюю добре!

Потребую допомоги!

Мені було важко!

Складання каталогу місцевих видів, які знаходяться під загрозою зникнення.

1

Перейди за QR-кодом та ознайомся електронним виданням Червоної книги України. Також, перейшовши за QR-кодом, ти ознайомишся з рослинами та тваринами Червоної книги твого регіону.

Червона книга України

Всі тварини Червоної книги України (за областями)

Всі рослини Червоної книги України (за областями)

Про Червону книгу України говорять, що це книга надій і сподівань. Поясни чому.

2

Перейди за QR-кодом (завдання 1) і склади перелік рослин і тварин Червоної книги України твоєї області. Заповни таблицю.

ОБЛАСТЬ	
Рослини Червоної книги	Тварини Червоної книги

3

Склади інформаційну довідку про організм, який занесений до Червоної книги.

Організм	
1. Середовище життя	
2. Особливості існування	
3. Зв'язки з іншими організмами	
4. Що загрожує існуванню цього виду	

Екозвички.

1

Запропонуй своє визначення поняття «Екозвички».

2

Склади перелік власних екозвичок.

МОЇ ЕКОЗВИЧКИ

МОЇ ЕКОЗВИЧКИ

3

Проаналізуй покупки твоєї родини за останній час. Чи дійсно ви використовуєте те, що придбали? Є щось, без чого ви б могли обійтися?

Склади пам'ятку «Відповідальний споживач», скористайся малюнками- підказками.

Поміркуй, які ресурси ти економиш дотримуючись цих правил?

Оціни свою роботу

Мені все вдалося!

Я працюю добре!

Потребую допомоги!

Мені було важко!

**Збірник завдань
з курсу «Пізнаємо природу»
для здобувачів освіти 5 класу
(до модельної програми автора
Тетяни Коршевніук за стандартами НУШ)**

Підписано до друку 22.05.2023 р.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman».
Друк – принтер. Тираж – 100 прим.
Зам. № 409

КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», вул. Велика Перспективна, 39/63,
Кропивницький, 25006
Віддруковано в лабораторії інформаційно-методичного забезпечення
освітнього процесу
КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», вул. Велика Перспективна, 39/63,
Кропивницький, 25006